

Praha dne 23. září 2022
Č. j.: MZP/2022/710/3652
Vyřizuje: Ing. Ondrová
Tel.: 267 122 486
E-mail: Barbora.Ondrova@mzp.cz

Rozdělovník

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

podle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů
na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů

k návrhu koncepce

„Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023 – 2027 pro Českou republiku“

Předkladatel koncepce:

Ministerstvo zemědělství
Odbor Řídící orgán PRV
Těšnov 65/17
110 00 Praha 1

Zpracovatelé hodnocení:

Integra Consulting s.r.o.

Mgr. Martin Smutný

*(držitel autorizace dle § 19 zákona č. 100/2001 Sb.,
o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých
souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní
prostředí), ve znění pozdějších předpisů, č. j. osvědčení,
resp. rozhodnutí o udělení autorizace: 7554/OPVI/04,
prodlouženo rozhodnutím č. j.: MZP/2019/710/10092)*

Mgr. Michal Musil

Ing. Jitka Kaslová

Mgr. Bc. Michala Mariňáková

*(držitelka autorizace k provádění posouzení dle § 45i odst. 2
zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny,
ve znění pozdějších předpisů, č. j. rozhodnutí o prodloužení
autorizace: MZP/2022/630/777)*

MUDr. Helena Kazmarová

RNDr. Lenka Šikulová

Stručný popis koncepce:

Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023 – 2027 pro Českou republiku (dále také „SP SZP“ či „koncepce“) je hlavním nástrojem pro realizaci tzv. společné zemědělské politiky (dále také „SZP“) na úrovni členských zemí Evropské unie, jejíž základní finanční rámec pro dané období je stanoven *nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116 ze dne 2. prosince 2021 o financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky a zrušení nařízení (EU) č. 1306/2013*. Strategické plány SZP musí kombinovat většinu podpůrných nástrojů SZP financovaných v rámci Evropského zemědělského záručního fondu (dále také „EZZF“) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále také „EZFRV“). Ve strategických plánech SZP stanovují členské státy cíle, kterých chtějí v programovém období dosáhnout pomocí společně definovaných ukazatelů výsledků. Hlavním záměrem je zajištění rozvoje celého sektoru při zachování původních směrů SZP, kterými jsou především stabilizace zemědělských příjmů a rozvoj konkurenceschopnosti a dostatečné zajištění bezpečných potravin za rozumné ceny pro spotřebitele, zároveň také stále důležitější podpora reagující na změnu klimatu a směřující k udržitelnému zemědělství, lesnictví a hospodaření s vodními zdroji odolnému vůči klimatické změně, a v neposlední řadě rozvoj venkova.

Koncepce je připravena dle *nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013* (dále jen „nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115“). Koncepce definuje podmínky a intervence pro čerpání podpory z EZZF a EZFRV ve zmiňovaném návrhovém období.

SP SZP vychází ze SWOT analýzy, resp. z identifikovaných potřeb zemědělského, potravinářského i lesnického sektoru stejně jako z potřeb rozvoje venkova a zvyšování kvality životního prostředí. Identifikované potřeby byly zohledněny v 95 intervencích. Od začátku příprav SP SZP probíhaly konzultace se širokou škálou zainteresovaných institucí a se zástupci

různých sektorů, aby bylo dosaženo takového řešení, které povede k optimálnímu rozvoji a podpoře daného sektoru.

Účelem SP SZP je tedy především stanovení podmínek pro realizaci SZP v České republice s cílem dalšího zlepšení trvale udržitelného rozvoje zemědělství, potravinářství a venkovských oblastí. Obecné cíle SZP se zaměřují na ekonomickou životaschopnost, odolnost a příjmy zemědělských podniků, na lepší environmentální a klimatickou výkonnost a na silnější socioekonomickou strukturu venkovských oblastí. Kromě toho je průřezovým cílem podpora znalostí, inovací a digitalizace v zemědělství a venkovských oblastech.

Koncepce obsahuje následující části:

1. *Strategické prohlášení*
2. *Posouzení potřeb a intervenční strategie, včetně cílového plánu a kontextových ukazatelů*
3. *Konzistence strategie a doplňkovost*
4. *Prvky společné pro několik intervencí*
5. *Přímé platby, odvětvové intervence a intervence pro rozvoj venkova*
 - 5.1 *Intervence ve formě přímých plateb*
 - 5.2 *Odvětvové intervence*
 - 5.3 *Intervence ve formě rozvoje venkova*
6. *Finanční plán*
7. *Správní a koordinační struktura*
8. *Modernizace: systém AKIS a digitalizace*

Koncepce rozpracovává specifické cíle, které jsou jednotně stanoveny na úrovni Společné zemědělské politiky EU. Intervence navrhované v SP SZP jsou přiřazeny pod jednotlivé specifické cíle (ovšem řada intervencí má vzhledem k jejich charakteru dopad do více specifických cílů) a zahrnují podpory ve formě plošných plateb na obhospodařované pozemky, podporu produkce jednotlivých komodit, dotační tituly k podpoře investičních projektů apod. Intervence financované z EZFRV jsou doplněné kofinancováním ze státního rozpočtu ve výši 65 %. SP SZP tak vytváří rámec pro podporu subjektů zemědělského a lesního hospodářství včetně podpory specifických typů hospodaření či investic do technologií a zemědělské infrastruktury. V návrhu předmětné koncepce však nejsou formulovány konkrétní investiční projekty. SP SZP tak neobsahuje žádné návrhy záměrů s definovaným územním průmětem.

Specifické cíle SP SZP jsou:

- *Specifický cíl 1 – SO1 Podporovat hospodářsky udržitelné zemědělské příjmy a odolnost na celém území Unie s cílem posílit dlouhodobé zajištění potravin a zemědělskou rozmanitost, jakož i zajistit hospodářskou udržitelnost zemědělské produkce v Unii.*

- *Specifický cíl 2 – SO2 Posilovat tržní orientaci a zvyšovat konkurenceschopnost zemědělských podniků z krátkodobého i dlouhodobého hlediska, a to i prostřednictvím většího zaměření na výzkum, technologie a digitalizaci.*
- *Specifický cíl 3 – SO3 Zlepšovat postavení zemědělců v hodnotovém řetězci.*
- *Specifický cíl 4 – SO4 Přispívat ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, mimo jiné snižováním emisí skleníkových plynů a podporou ukládání uhlíku, a dále podporovat udržitelnou energetiku.*
- *Specifický cíl 5 – SO5 Podporovat udržitelný rozvoj přírodních zdrojů, jako je voda, půda a ovzduší, a účinné hospodaření s nimi, mimo jiné snižováním závislosti na chemických látkách.*
- *Specifický cíl 6 – SO6 Přispívat k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti, posilovat ekosystémové služby a zachovávat stanoviště a krajiny.*
- *Specifický cíl 7 – SO7 Získávat a podporovat mladé zemědělce a další nové zemědělce a usnadňovat udržitelný rozvoj podnikání ve venkovských oblastech.*
- *Specifický cíl 8 – SO8 Podporovat zaměstnanost, růst, genderovou rovnost, včetně zapojování žen do zemědělství, sociální začleňování a místní rozvoj ve venkovských oblastech, včetně oběhového biohospodářství a udržitelného obhospodařování lesů.*
- *Specifický cíl 9 – SO9 Zlepšovat reakci zemědělství Unie na společenskou poptávku týkající se potravin a zdraví, včetně vysoce kvalitních, bezpečných a výživných potravin vyrobených udržitelným způsobem, omezovat plýtvání potravinami, zlepšovat dobré životní podmínky zvířat a bojovat proti antimikrobiální rezistenci.*
- *Specifický cíl 10 – Průřezový cíl spočívající v modernizaci odvětví prostřednictvím podpory a sdílení znalostí, inovací a digitalizace v zemědělství a ve venkovských oblastech a napomáhání k jejich realizaci v praxi.*

Seznam navrhovaných intervencí označených kódy, členěný dle jednotlivých specifických cílů, je obsažen v příloze č. 1 k tomuto stanovisku.

Předkladatel se v průběhu pořizování SP SZP rozhodl využít výjimek, které vyplývají z *Prováděcího nařízení Komise (EU) 2022/1317 ze dne 27. července 2022, kterým se stanoví odchylky od nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, pokud jde o uplatňování standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (standardů DZES) 7 a 8 pro rok podání žádosti 2023.* Uplatnění těchto výjimek u základních standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (dále jen „DZES“) obsažených v koncepci v praktické rovině znamená:

- DZES 7 – v roce 2023 nebude vyžadováno pěstování odlišné plodiny oproti předchozímu roku (týká se pouze jarních plodin, pro ozimy vyseté v roce 2022 nelze povinnost vymáhat retroaktivně, a dále se týká pouze omezení 40 % výměry, jak vyplývá z nastavení dohodnutého s Evropskou komisí),

- DZES 8 – povinnost vyčlenění určitého procenta neprodukcí ploch trvá, nicméně pro úhory platí možnost využití k produkci, primárně plodin pro potravinářské účely, s explicitním zákazem kukuřice, sóji a rychle rostoucích dřevin, spolu s možností hnojit a aplikovat přípravky na ochranu rostlin.

Uvedené výjimky se vztahují pouze pro rok 2023 a jejich přijetí nemá dopad do ekoplátby, tzn. podmínky diverzifikace plodin i neprodukcí ploch musí být plněny dle původního návrhu celofaremního modelu a prémiového stupně ekoplátby stejně jako ostatní nastavení SZP. Výjimky navazují na stávající nastavení tzv. greeningu (zemědělských postupů příznivých pro klima a životní prostředí) a zohledňují strukturu pěstovaných prospěšných plodin.

Koncepce je předložena v jedné variantě. Bude projednána vládou České republiky a následně předložena ke schválení Evropské komisi.

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce zpracované dle přílohy č. 7 k zákonu č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“) bylo dne 23. 1. 2020 předloženo Ministerstvu životního prostředí, odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence (dále také „MŽP“), jakožto příslušnému úřadu ve smyslu uvedeného zákona. Po kontrole náležitostí oznámení koncepce byla dotčeným orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům dne 28. 1. 2020 rozeslána informace o oznámení koncepce (č. j.: MZP/2020/710/622) s upozorněním na možnost uplatnění vyjádření. Informace o oznámení koncepce i samotné oznámení koncepce bylo zveřejněno v Informačním systému SEA na internetových stránkách <https://mzp.cz/sea> pod kódem koncepce MZP265K.

Zjišťovací řízení k předmětné koncepci bylo zahájeno dne 10. 2. 2020 zveřejněním informace o oznámení koncepce a o tom, kdy a kde je možné do něj nahlížet, na úřední desce posledního dotčeného kraje, resp. Magistrátu hlavního města Prahy. Zjišťovací řízení bylo ukončeno dne 11. 3. 2020 vydáním závěru zjišťovacího řízení (č. j.: MZP/2020/710/1267).

Návrh koncepce včetně vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví (dále také „vyhodnocení SEA“) byl ve finálním znění, dopracovaném na základě zákonných požadavků, které v rámci předběžného projednání vyhodnocení SEA uplatnilo MŽP, předložen příslušnému úřadu dne 25. 7. 2022. Po kontrole náležitostí byla dotčeným orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům dne 26. 7. 2022 rozeslána informace o návrhu koncepce a o konání veřejného projednání spolu s upozorněním na možnost uplatnění vyjádření. Konání veřejného projednání příslušný úřad stanovil především z důvodu charakteru této celostátní koncepce s přesahem do mnoha oblastí, jako je zemědělství, lesnictví, potravinářství, hospodaření s vodními zdroji a v neposlední řadě rozvoj venkova. Návrh koncepce včetně vyhodnocení SEA byl zveřejněn dle ustanovení § 16 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Informace o místě a čase konání veřejného projednání (pozvánka na veřejné projednání) byla zveřejněna dne 11. 8. 2022 v Informačním systému SEA a rovněž na úřední desce předkladatele. Veřejné

projednání návrhu koncepce se konalo dne 25. 8. 2022, a to od 10:00 hod. v sídle Ministerstva zemědělství, přičemž bylo možné zúčastnit se veřejného projednání také prostřednictvím vzdáleného přístupu (online). Zápis z veřejného projednání obdrželo MŽP dne 30. 8. 2022.

MŽP obdrželo v zákonné lhůtě 5 dnů ode dne konání veřejného projednání, tedy do 30. 8. 2022 včetně, vyjádření od 27 subjektů. Celkem 17 vyjádření obsahovalo připomínky k návrhu koncepce, vyhodnocení SEA či naturovému posouzení a 10 vyjádření bylo bez připomínek. Po zákonné lhůtě byla zaslána 3 vyjádření. Jedná se o vyjádření veřejnosti (z důvodu ochrany osobních údajů dále jen „J. B.“) s připomínkami k návrhu koncepce, nicméně totéž vyjádření bylo ze strany J. B. uplatněno také v uvedené zákonné lhůtě, dále jde o vyjádření Krajského úřadu Pardubického kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, které neobsahovalo žádné připomínky, a o vyjádření člena Rady Libereckého kraje, které obsahovalo připomínku k návrhu koncepce. Podle ustanovení § 10f odst. 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí příslušný úřad nepřihlíží k vyjádřením zaslaným po zákonné lhůtě. Poslední jmenované vyjádření zaslané po zákonné lhůtě však bylo vzhledem k obsažené připomínce předáno předkladateli k využití, a to ve vazbě na ustanovení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Kopie všech vyjádření zaslaných v zákonné lhůtě byly předány předkladateli k vypořádání.

Ve vazbě na vyjádření J. B. k návrhu koncepce zaslané v zákonné lhůtě, v němž bylo namítnuto, že zápis z veřejného projednání neobsahuje všechny námitky, které byly ze strany J. B. vzneseny dne 25. 8. 2022 na veřejném projednání, došlo k revizi a doplnění zápisu z veřejného projednání v tomto smyslu. Dne 12. 9. 2022 obdrželo MŽP upravený zápis z veřejného projednání. Téhož dne byl upravený zápis zveřejněn v Informačním systému SEA a rovněž na internetových stránkách předkladatele koncepce.

Vypořádání vyjádření podaných k návrhu koncepce, které je dle ustanovení § 10g odst. 1 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí jedním z nezbytných podkladů pro vydání tohoto stanoviska k posouzení vlivů provádění koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví dle ustanovení § 10g zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (dále také „stanovisko SEA“), a upravený návrh koncepce včetně upraveného vyhodnocení SEA a naturového posouzení, obdrželo MŽP od předkladatele dne 15. 9. 2022. Tyto dokumenty jsou spolu se stanoviskem SEA zveřejněny v Informačním systému SEA. Uvedené vypořádání zároveň představuje přílohu č. 2 k tomuto stanovisku.

Stručný popis posuzování:

Vyhodnocení SEA bylo zpracováno v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí, v rozsahu přílohy č. 9 k tomuto zákonu, která stanoví náležitosti vyhodnocení koncepce z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, a dle požadavků na jeho obsah a rozsah uvedených v závěru zjišťovacího řízení vydaného podle ustanovení § 10d zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Ke zpracování vyhodnocení SEA bylo přistoupeno formou ex-ante, kdy posuzovatel (dále také „zpracovatel vyhodnocení SEA“) byl do přípravy SP SZP zapojen v rámci veřejných konzultací i dvoustranných konzultací s předkladatelem týkajících se úprav návrhu koncepce v souvislosti s požadavky Evropské komise a národních stakeholderů.

Základním metodickým východiskem pro zpracování vyhodnocení SEA bylo *Metodické doporučení pro posuzování vlivů obecných koncepcí na životní prostředí* (Věstník MŽP č. 1/2019), v některých aspektech se však posuzovatel od daného metodického doporučení odchyluje (zejména pro účely kapitoly 5 vyhodnocení SEA jsou referenční cíle ochrany životního prostředí stanoveny přímým expertním výběrem, nikoli provedením hodnocení síly vazeb SP SZP k jiným dokumentům týkajícím se ochrany životního prostředí). Zvolené postupy hodnocení jsou podrobně popsány a náležitě odůvodněny v příslušných kapitolách vyhodnocení SEA (především v kapitolách 6 a 8).

Hlavní metodické kroky posouzení vlivů SP SZP na životní prostředí a veřejné zdraví byly následující:

1. analýza obsahu a cílů koncepce a její pozice v kontextu jiných strategických dokumentů,
2. analýza stavu životního prostředí a zdraví obyvatel včetně předpokládaného vývoje bez provedení koncepce,
3. vymezení témat životního prostředí a veřejného zdraví relevantních pro SP SZP – na základě analýzy byla do hodnotícího rámce zařazena témata: klima; ovzduší; veřejné zdraví; půda a horninové prostředí; voda; příroda a krajina, biodiverzita, lesy; odpady; kulturní dědictví (u témat odpady, kulturní dědictví a hluk byla zkonstatována nízká možnost ovlivnění v důsledku realizace koncepce – nicméně odpady byly do hodnotícího rámce zařazeny z důvodu relevance s možností využívání biologicky rozložitelných odpadů v zemědělství; téma hmotného majetku a kulturního dědictví bylo do hodnotícího rámce zařazeno vzhledem k požadavkům vzešlým ze zjišťovacího řízení; téma hluku bylo z hodnotícího rámce vyřazeno, neboť vzhledem k povaze koncepce je předpokládáno, že pouze minimum opatření navrhovaných koncepcí bude mít potenciál ovlivnit hlukovou situaci),
4. identifikace problémů životního prostředí, které jsou významné pro koncepci,
5. posouzení vazeb mezi SP SZP a cíli ochrany životního prostředí a veřejného zdraví stanovenými v relevantních koncepčních dokumentech na národní a mezinárodní úrovni včetně toho, jak byly tyto cíle v koncepci zohledněny (cíle ochrany životního prostředí a veřejného zdraví stanovil posuzovatel tak, aby vhodně reprezentovaly všechny složky životního prostředí relevantní vzhledem k zaměření SP SZP),
6. hodnocení potenciálních vlivů SP SZP na životní prostředí a veřejné zdraví,
7. formulace opatření pro předcházení, vyloučení, snížení či kompenzaci potenciálních negativních vlivů implementace SP SZP na životní prostředí, veřejné zdraví i lokality soustavy NATURA 2000 (tzv. minimalizačních opatření), která současně slouží k posílení

potenciálních pozitivních vlivů koncepce, a návrh monitorovacích indikátorů pro sledování dopadů realizace koncepce,

8. návrh kritérií pro výběr budoucích projektů, které vycházejí ze základních podmínek podpory pro jednotlivé intervence navržené v koncepci a z některých navržených minimalizačních opatření.

Hodnocení potenciálních vlivů SP SZP na životní prostředí a veřejné zdraví bylo provedeno tabulkově se slovními komentáři k jednotlivým hodnocením, a to jak pro úroveň specifických cílů, tak pro návrhovou část koncepce, kterou představuje soubor základních standardů DZES a soubory navrhovaných konkrétních intervencí podporovaných z EZZF a EZFRV. Ostatní části SP SZP (strategické prohlášení; posouzení potřeb a intervenční strategie, včetně cílového plánu a kontextových ukazatelů (s výjimkou specifických cílů); konzistence strategie a doplňkovost; prvky společné pro několik intervencí (s výjimkou podmínek podmíněnosti – standardů DZES); finanční plán; správní a koordinační struktura; modernizace: systém AKIS a digitalizace) byly rovněž zhodnoceny, resp. okomentovány z hlediska možných vlivů na životní prostředí. Na základě uvedených hodnocení pak byly shrnuty potenciální vlivy koncepce jako celku.

Na úrovni specifických cílů SP SZP bylo zjišťováno, zda jednotlivé specifické cíle přímo řeší identifikované problémy životního prostředí v dané oblasti a mohou tak mít potenciální pozitivní vliv na životní prostředí či veřejné zdraví (hodnocení „+“ dle stanovené stupnice), nebo zda specifické cíle prohlubují existující problémy životního prostředí a tím mohou mít potenciální negativní vliv na životní prostředí či veřejné zdraví (hodnocení „-“ dle stanovené stupnice), anebo zda mají specifické cíle neutrální vztah k identifikovaným problémům a nemají významný potenciál ovlivnit životní prostředí a veřejné zdraví (hodnocení „0“ dle stanovené stupnice). Vzhledem k tomu, že specifické cíle byly stanoveny jednotně na úrovni Společné zemědělské politiky EU, byla hodnocena zejména jejich provázanost s analýzou potřeb a identifikovanými problémy v oblasti životního prostředí a veřejného zdraví relevantními pro sektor zemědělství v České republice.

Na úrovni návrhové části SP SZP (DZES a intervencí) byly potenciální vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví vyhodnoceny na základě relevance k daným složkám životního prostředí. Relevance byla definována na škále „0“ (žádná), „1“ (slabá) a „2“ (silná). Pouze DZES a intervence s identifikovanou vazbou na danou složku životního prostředí či veřejné zdraví o síle „1“ či „2“ byly následně předmětem podrobnějšího hodnocení. U DZES a intervencí s identifikovanou vazbou je rovněž připojeno stručné zdůvodnění identifikované relevance. Hodnocení potenciálních vlivů relevantních DZES a intervencí na životní prostředí a veřejné zdraví je provedeno kvalitativně, při zohlednění stávajícího stavu životního prostředí a existujících problémů, jakož i možného dalšího vývoje bez provedení SP SZP. Pro účely hodnocení byla stanovena stupnice významnosti vlivů zahrnující hodnoty od -2, -1, 0, +1 až do +2, tedy od významného negativního vlivu po významný pozitivní vliv, hodnota „0“ značí nulový, nevýznamný či zanedbatelný vliv. Stupnice rovněž obsahuje hodnotu „?“ pro případ, kdy nebylo možné vyhodnotit potenciální vliv z důvodu významných nejistot (např. bez představy

o konkrétních projektech). V případě přetrvávajících nejistot při hodnocení nebo při nedostatku potřebných údajů byl odhad významnosti vlivu vyjádřen rozmezím dvou hodnot (např. 0/+1). Ekvivalentem číselného hodnocení zjištěných či předpokládaných vlivů jsou doprovodné komentáře s detailnějším odůvodněním jednotlivých hodnot. Potenciální vlivy byly rozlišovány také z hlediska dopadů na složky životního prostředí a veřejné zdraví (přímé a nepřímé) a časové působnosti (krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé, resp. trvalé). Územní rozsah potenciálních vlivů DZES a intervencí byl hodnocen s přihlédnutím k jejich obecnému charakteru. Vzhledem k tomu, že DZES a intervence budou působit plošně na zemědělské půdě v rámci celé České republiky, ale v různém rozsahu dle aktuálního stavu a rozlohy jednotlivých zemědělských kultur, nebylo vždy možné jednoznačně vyhodnotit jejich územní rozsah. Z tohoto důvodu jsou potenciální vlivy zpravidla hodnoceny jako regionální či lokální. Hodnocení návrhové části SP SZP představuje přílohu č. 2 k vyhodnocení SEA. Shrnutí výsledků tohoto hodnocení je obsaženo v podkapitole 6.2 *Vyhodnocení návrhové části SP SZP, vč. vyhodnocení kumulativních a synergických vlivů* vyhodnocení SEA.

V rámci procesu posuzování vlivů koncepce na životní prostředí (tzv. procesu SEA) byly také zhodnoceny, resp. porovnány varianty koncepce, které byly v průběhu její přípravy zvažovány. Součástí tohoto zhodnocení jsou rovněž výše uvedené výjimky týkající se DZES 7 a DZES 8 pro rok 2023.

Na základě principu přiměřenosti ve vztahu k obecné úrovni SP SZP a vzhledem k tomu, že v návrhu koncepce nejsou formulovány konkrétní investiční projekty s územním průmětem, je hodnocení potenciálních kumulativních a synergických vlivů založeno na kvalifikovaném expertním odhadu, který využívá výsledky hodnocení potenciálních vlivů DZES a jednotlivých intervencí na životní prostředí a veřejné zdraví. Potenciální kumulativní a synergické vlivy byly vyhodnoceny formou slovních shrnutí ve vztahu k jednotlivým složkám životního prostředí.

Hodnocení potenciálních vlivů SP SZP na veřejné zdraví bylo rovněž předmětem kapitoly 12 vyhodnocení SEA. Hodnocení bylo provedeno v několika navazujících krocích zahrnujících identifikaci dotčené populace obyvatel a determinant zdraví relevantních pro koncepci, vyhodnocení souladu koncepce s cíli a prioritami mezinárodních a národních koncepčních dokumentů z oblasti ochrany a podpory zdraví, vyhodnocení specifických cílů SP SZP z hlediska možných vlivů na veřejné zdraví a vyhodnocení potenciálních vlivů koncepce, resp. souborů DZES a intervencí na veřejné zdraví. Uvedené kroky sledují podobnou metodologickou logiku a využívají stejných hodnotících stupnic jako hodnocení specifických cílů a návrhové části koncepce, které jsou popsány výše.

Některé příslušné orgány ochrany přírody (Správa Krkonošského národního parku, č. j.: KRNP 08331/2019 ze dne 4. 11. 2019; Správa národního parku Podyjí, č. j.: NPP 1431/2019 ze dne 31. 10. 2019; Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, č. j.: KUUK/155867/2019/ZPZ ze dne 21. 11. 2019; Krajský úřad Středočeského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, č. j.: 137122/2019/KUSK ze dne 13. 11. 2019; Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor životního prostředí, č. j.: PK-ŽP/14211/19 ze dne 12. 11. 2019; Krajský

úřad Olomouckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, č. j.: KUOK 117583/2019 ze dne 8. 11. 2019; Krajský úřad Jihočeského kraje, odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví, č. j.: KUJCK 129866/2019 ze dne 11. 11. 2019; MŽP, odbor výkonu státní správy I, č. j.: MZP/2019/500/2370 ze dne 20. 11. 2019; MŽP, odbor výkonu státní správy VIII, č. j.: MZP/2019/570/1298 ze dne 19. 12. 2019) svými stanovisky dle ustanovení § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) nevyloučily významný vliv koncepce na předmět ochrany a celistvost evropsky významné lokality (dále také „EVL“) nebo ptačí oblasti (dále také „PO“). Proto byl návrh koncepce podroben posouzení vlivu na předmět ochrany a celistvost EVL nebo PO podle ustanovení § 45i odst. 2 a 13 zákona o ochraně přírody a krajiny, resp. dle vyhlášky č. 142/2018 Sb., o náležitostech posouzení vlivu záměru a koncepce na EVL a PO a o náležitostech hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny (dále jen „naturové posouzení“). Naturové posouzení, které představuje přílohu č. 1 k vyhodnocení SEA, bylo zaměřeno na vyhodnocení potenciálních vlivů specifických cílů, DZES a jednotlivých intervencí, u nichž byla identifikována vazba na EVL či PO. Pro hodnocení významnosti potenciálních vlivů byla použita stupnice zahrnující hodnoty od -2, -1, 0, +1 až do +2, tedy od významného negativního vlivu po významný pozitivní vliv, včetně „?“ pro případ, kdy nebylo možné vyhodnotit případné vlivy z důvodu obecnosti koncepce. Hodnocení bylo provedeno formou hodnotících komentářů s uvedením číselné hodnoty potenciálních vlivů. Zhodnoceny byly také potenciální kumulativní a synergické vlivy, a to prostřednictvím hodnotících komentářů ke skupinám předmětů ochrany EVL a PO.

Ve vazbě na potenciální vlivy SP SZP na životní prostředí a veřejné zdraví vyhodnocené ve vyhodnocení SEA a v naturovém posouzení byla pro možné negativní vlivy, včetně kumulativních a synergických vlivů, příslušných DZES a intervencí navržena opatření k jejich předcházení, vyloučení, snížení či kompenzaci (tzv. minimalizační opatření), jejichž nedílnou součástí jsou rovněž opatření a doporučení k posílení očekávaných pozitivních vlivů SP SZP. Na základě spolupráce předkladatele a zpracovatele vyhodnocení SEA a naturového posouzení byla některá navržená minimalizační opatření převzata a zapracována do návrhu koncepce¹ již v průběhu procesu SEA, tedy před předložením upraveného návrhu koncepce a dalších podkladů pro vydání stanoviska SEA MŽP. U zbývajících minimalizačních opatření (tedy především těch s vazbou na intervence podporované z EZZF a EZFRV včetně minimalizačních opatření vyplývajících z naturového posouzení) jsou navrženy individuální způsoby jejich zohlednění.

Pro účely sledování potenciálních vlivů SP SZP na životní prostředí a veřejné zdraví byly ve vyhodnocení SEA navrženy měřitelné (kvantifikovatelné) monitorovací ukazatele. Zpracovatel vyhodnocení SEA při jejich návrhu rovněž zohlednil skutečnost, že SP SZP disponuje rozsáhlým

¹ Minimalizační opatření, která již byla zapracována do návrhu SP SZP, jsou uvedena v podkapitole 8.3 *Doporučení SEA zohledněná v návrhu SP SZP* vyhodnocení SEA. V podkapitole 8.3 vyhodnocení SEA jsou také obsažena některá doporučení k posílení potenciálních pozitivních vlivů SP SZP na veřejné zdraví vyplývající z kapitoly 12 vyhodnocení SEA.

systémem monitoringu se společnou indikátorovou sadou dle přílohy I k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 včetně několika desítek indikátorů monitorujících řadu aspektů z hlediska potenciálních vlivů SP SZP na životní prostředí. V předloženém vyhodnocení SEA jsou pro jednotlivé složky životního prostředí, jež mohou být ovlivněny předmětnou koncepcí, navrženy ukazatele reprezentující klíčové relevantní trendy, které může SP SZP ovlivnit (zejména působením kumulativních, popř. synergických vlivů).

V rámci vyhodnocení SEA byly rovněž stanoveny indikátory (kritéria) pro výběr projektů, na jejichž základě by měly být doporučovány k realizaci či schvalovány pouze takové projekty, které nebudou mít negativní dopad na životní prostředí a veřejné zdraví, případně takové, které budou hodnoceny jako příznivější z hlediska životního prostředí a veřejného zdraví. Stanovené indikátory budou zohledněny v rámci implementace intervencí SP SZP, v nichž se uplatňuje mechanismus výběru na základě zpracovaných žádostí zahrnujících dokumentaci konkrétních investičních projektů, popřípadě mohou být použity v jiné formě nebo jiným způsobem v souladu se zavedenou praxí postupu výběru projektů.

Závěry posuzování:

Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023 – 2027 pro Českou republiku přináší mnoho dílčích potenciálních pozitivních vlivů v porovnání se současnou situací, přičemž očekávané pozitivní vlivy této koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví významně převažují nad případnými negativními vlivy.

Cíle i intervence SP SZP reflektují hlavní problémy životního prostředí spojené se zemědělstvím a jsou v souladu s relevantními cíli ochrany životního prostředí a veřejného zdraví. I přes pozitivní hodnocení většiny DZES, nadstavbových podmínek celofaremní ekoplatby a konkrétních intervencí EZZF a EZFRV však zpracovatel vyhodnocení SEA nepředpokládá, že by SP SZP bez dalšího přinesl zásadní změny potřebné pro vyřešení identifikovaných problémů spojených se současným intenzivním zemědělstvím, mezi které patří zejména velká výměra degradované zemědělské půdy a trend pokračující degradace půdy, k němuž přispívá i změna klimatu.

Z vyhodnocení SEA vyplývá, že specifické cíle SP SZP jsou ve velké míře v souladu s identifikovanými potřebami řešení relevantních problémů životního prostředí zejména v oblasti půdy (ochrana půdy jako přírodního zdroje, snížení eroze, zlepšení půdních vlastností, zavádění technologií přesného dávkování hnojiv a precizního zemědělství apod.), vody (např. podpora ekologického zemědělství, omezení používání pesticidů, snížení znečišťování povrchových a podzemních vod zemědělskou činností), klimatu (zlepšení poutání a ukládání uhlíku v půdě, posílení ekologické stability krajiny), ovzduší (podpora zalesňování, agrolesnické systémy, podpora trvalých travních porostů apod.) či přírody a biodiverzity (podpora bioprodukce, obnova lesních porostů po kalamitách včetně zvyšování podílu melioračních a zpevňujících dřevin, podpora biodiverzity na orné půdě, zachování krajinnotvorných sadů apod.). Případné riziko prohloubení existujících problémů (resp. potenciálního negativního dopadu) bylo identifikováno pouze u specifických cílů 1 (*Podporovat příjmy a odolnost životaschopných zemědělských podniků v celé Unii za účelem posílení bezpečnosti potravin*) a 2 (*Posílení tržní orientace*

a zvýšení konkurenceschopnosti, a to i prostřednictvím většího zaměření na výzkum, technologii a digitalizaci) v souvislosti s ovzduším, kdy by převažující podpora vázaná na produkci masa, mléka a plodin náročných na příjem dusíku mohla vést ke zvýšení emisí amoniaku (podrobněji viz níže).

Zjištěné či předpokládané vlivy návrhové části SP SZP na jednotlivé složky životního prostředí lze celkově shrnout následujícím způsobem:

Z hlediska ochrany klimatu a adaptace na klimatickou změnu představuje návrh SP SZP v porovnání se stávající situací řadu dílčích zlepšení v podmínkách podpory směřujících k posílení sekvestrace uhlíku v půdě a biomase, resp. snížení emisí skleníkových plynů z půdy a chovu hospodářských zvířat. Jednotlivé dílčí příspěvky stanovených podmínek a navrhovaných intervencí je však z hlediska emisí skleníkových plynů a sekvestrace uhlíku v půdě obtížné určit, neboť SP SZP nestanovuje v tomto ohledu kvantitativní indikativní cíle. Není tedy předpokládáno, že by koncepce sama o sobě zajistila významný pokles celkového emisního příspěvku v národní bilanci emisí skleníkových plynů ze zemědělství. Návrh SP SZP však přináší řadu dílčích opatření s potenciálním mírným či mírným až významným pozitivním vlivem z hlediska adaptace na klimatickou změnu, zejména pokud jde o podmínky a intervence k ochraně půdy (ekologické zemědělství, precizní zemědělství, technologie snižující emise skleníkových plynů, zachování půdního pokryvu po sklizni, agrolesnické systémy, zalesňování degradovaných zemědělských půd apod.), pozemkové úpravy či opatření v lesním hospodářství (obnova lesních porostů poškozených kalamitou). V souvislosti s intervencí *Investice do lesnické infrastruktury* bylo kromě potenciálního nulového až mírného pozitivního vlivu na klima (kdy rekonstrukce a optimalizace sítě lesních cest a výstavba skladů dřeva může napomoci rychlejšímu a šetrnějšímu provádění asanačních prací v lesích postižených kalamitou související s klimatickou změnou) vyhodnoceno riziko mírného negativního vlivu na vodní režim v případě nevhodné realizace výstavby a rekonstrukce lesních cest, čímž by mohlo dojít ke zhoršení odolnosti lesních ekosystémů vůči klimatické změně. Na základě toho byla navržena vhodná minimalizační opatření, která mají toto riziko snížit či eliminovat. Zmírnění tohoto rizika je zajištěno zahrnutím souhlasného stanoviska MŽP k projektu (jehož součástí bude i posouzení potenciálního vlivu projektu na odtokové poměry či erozi) do podmínek způsobilosti této intervence. Další minimalizační opatření jsou stanovena jako požadavky tohoto stanoviska SEA (Část A – Požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí – požadavky č. 16., 17. a 18.). Dané potenciální negativní vlivy je rovněž možné minimalizovat na projektové úrovni. Celkový potenciální vliv koncepce na klima byl vyhodnocen jako mírně pozitivní, a to i v synergickém efektu, kdy intervence cílící na ochranu půdy, vody a biodiverzity budou společně přispívat k posílení odolnosti zemědělské krajiny vůči projevům klimatické změny.

Z hlediska potenciálních vlivů na ovzduší byl konstatován pozitivní přínos koncepce ve srovnání se současným stavem. Jelikož však součástí návrhu koncepce není vyčíslení emisí ani jiné parametry, na jejichž základě by bylo možno odhadnout změnu emisí do ovzduší, nelze jednoznačně určit, nakolik se ve skutečnosti podaří využít pozitivní potenciál koncepce. Na základě toho je ve vyhodnocení SEA konstatováno, že koncepce reaguje na stávající emisní

hrozby a snaží se jim bránit, a tak povede spíše ke zmírnění negativního trendu v oblasti znečišťování ovzduší. Kromě potenciálních mírných či významných pozitivních vlivů na ovzduší jsou předpokládány i potenciální mírné negativní vlivy, a to pouze v souvislosti s intervencemi *Podpora příjmu vázaná na produkci zeleniny*, *Podpora příjmu vázaná na produkci mléka*, *Podpora příjmu vázaná na produkci cukrové řepy*, *Podpora příjmu vázaná na produkci hovězího masa* a *Podpora příjmu vázaná na produkci škrobových brambor*, kdy např. v důsledku nárůstu ploch s produkcí cukrové řepy a zeleniny či nedodržení moderních postupů nakládání se statkovými hnojivy (nedodržení rychlého zapracování do půdy a nízkoemisního skladování) může dojít ke zvýšení emisí amoniaku. Míra i rozsah potenciálních negativních vlivů však bude záviset na charakteru podpořených projektů, proto dané potenciální negativní vlivy bude možné minimalizovat až na úrovni konkrétních projektů. Celkový potenciální vliv koncepce na ovzduší se tedy může pohybovat v širokém rozmezí, proto byl definován pesimistický a optimistický scénář. V pesimistickém scénáři lze na základě provedeného hodnocení souboru intervencí předpokládat ve střednědobém horizontu stagnaci nebo mírné zvýšení emisí amoniaku a oxidů dusíku, tedy v podstatě nulový přínos koncepce ve vztahu ke kvalitě ovzduší. Optimistický scénář, který předpokládá, že bude využit plný potenciál intervencí obsažených v koncepci, by oproti situaci bez realizace SP SZP znamenal potenciální významný pozitivní vliv na kvalitu ovzduší.

Z pohledu půdy a horninového prostředí rovněž převažují potenciální pozitivní vlivy. Hlavní přínosy koncepce jsou spatřovány v podpoře ekologického zemědělství, ochraně půdy proti erozi, zlepšování půdních vlastností a omezování degradace půdy, snižování množství aplikovaných hnojiv a přípravků na ochranu rostlin nebo omezování utužení půdy. U většiny DZES a intervencí jsou očekávány potenciální mírné pozitivní vlivy na půdu. Byla identifikována i některá rizika, která jsou však spíše nevýznamná, anebo řešitelná výběrem vhodných aktivit, technologií nebo projektů, které budou podpořeny. Riziko vzniku mírných negativních vlivů souvisí s intervencemi *Podpora příjmu vázaná na produkci cukrové řepy*, *Podpora příjmu vázaná na produkci škrobových brambor* a *Intervence v sektoru brambor*, jelikož jde o širokořádkové plodiny, které nechrání půdu před erozí, dále s *Intervencemi v sektoru ovoce a zeleniny*, *Intervencemi v sektoru chovu nosnic*, *Intervencemi v sektoru okrasných rostlin*, *Investicemi do zemědělských podniků*, *Investicemi do zpracování zemědělských produktů*, *Investicemi do nezemědělských činností* či *Inovacemi při zpracování zemědělských produktů*, kdy podpora nových staveb nebo budování skladovacích a manipulačních prostor může přinést nároky na zábor zemědělského půdního fondu (dále také „ZPF“). Jelikož míra i rozsah potenciálních negativních vlivů bude záviset na podobě podpořených projektů, dané potenciální negativní vlivy bude možné minimalizovat až na úrovni konkrétních projektů, a to zejména půdoochrannými technologiemi, zaváděním technologií šetrnějších vůči životnímu prostředí či vhodnou lokalizací projektů (využitím brownfields apod.). Ve vztahu k pozemkům určeným k plnění funkce lesa („dále také „PUPFL“) je riziko vzniku mírných negativních vlivů na půdu spatřováno v souvislosti s intervencemi *Investice do lesnické infrastruktury* (zábor lesní půdy pro nové lesní cesty či sklady dřeva, vznik nových zpevněných ploch, změna odtokových poměrů a eroze lesní půdy), *Investice do obnovy kalamitních ploch* (riziko eroze lesní půdy v případě nešetrného odtěžení

poškozených lesních porostů a nešetrného mechanického provedení přípravy půdy za použití těžké techniky), *Vodohospodářská opatření v lesích* (technická protipovodňová opatření v lesích mohou být spojena s nároky na zábor PUPFL, realizace opatření měnících odtokové poměry může ovlivňovat míru eroze lesní půdy) a *Přeměna porostů náhradních dřevin* (mechanická příprava půdy může vést k riziku eroze, chemická ochrana půdy a porostů může způsobit znečištění půdy). Na základě toho byla navržena vhodná minimalizační opatření, která mají daná rizika minimalizovat. U *Investic do lesnické infrastruktury* je zmírnění rizika částečně zajištěno zahrnutím souhlasného stanoviska MŽP k projektu (jehož součástí bude i posouzení potenciálního vlivu projektu na odtokové poměry či erozní jevy) do podmínek způsobilosti této intervence. U *Investic do obnovy kalamitních ploch* je minimalizace částečně zajištěna požadavkem tohoto stanoviska SEA (Část A – Požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí – požadavek č. 21.). U *Vodohospodářských opatření v lesích* je zmírnění příslušného rizika zajištěno zahrnutím souhlasného stanoviska MŽP (které bude mj. dokládat, že podpořené projekty nebudou mít významný negativní vliv na zájmy přírody a krajiny) do podmínek způsobilosti této intervence. U *Přeměny porostů náhradních dřevin* je zmírnění rizika částečně zajištěno požadavkem zahrnutým do tohoto stanoviska SEA (Část A – Požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí – požadavek č. 32.). Dané riziko vzniku negativních vlivů na půdu lze minimalizovat také na projektové úrovni. Z vyhodnocení SEA plyne, že v případě intervencí a s nimi spojených podmínek hospodaření, u nichž lze očekávat plošné působení na významném podílu, resp. prakticky celé výměře evidované zemědělské půdy (DZES, podmínky celofaremní ekoplatby), jsou v porovnání s předchozím programovým obdobím patrné spíše menší změny oproti stávající praxi, dílčí optimalizace a zpřísnění podmínek, které mohou do určité míry přispět k ochraně zemědělské půdy, ale pravděpodobně nepřinesou efekt v podobě významného plošného zlepšení její kvality. V případě intervencí, které jsou přímo zaměřeny na omezení degradace a zachování nebo zajištění příznivého stavu půdy a zlepšení půdních vlastností, mezi které patří řada intervencí EZFRV, lze očekávat dobrou účinnost, avšak s ohledem na finanční alokace spíše omezený plošný rozsah. Z provedeného hodnocení tedy vyplývá, že i potenciální vlivy na půdu a horninové prostředí budou záviset na konkrétní podobě podpořených projektů. Proto byl taktéž definován pesimistický a optimistický scénář. Při pesimistickém scénáři, kdy zemědělci neprojeví zájem o nadstavbové intervence EZFRV a nedojde k naplnění předpokladu plošného využití titulu celofaremní ekoplatby, se nepodaří zvrátit trend pokračující degradace zemědělské půdy, nedojde ke zlepšení stávajícího stavu půdy nebo bude posun oproti současnosti jen velmi malý. Oproti tomu v optimistickém scénáři většina zemědělců vstoupí do režimu celofaremní ekoplatby a bude mít zájem o nadstavbové tituly EZFRV, intervence zaměřené na podporu investic a inovací budou optimálně využity pro vývoj a zavádění technologií, které přispívají k ochraně a zlepšení kvality zemědělské půdy. Dojde ke zmírnění eroze a dalších projevů degradace zemědělské půdy a zlepšení stavu zemědělské krajiny.

Koncepce obsahuje řadu intervencí, které je možné hodnotit mírně až významně pozitivně z hlediska očekávaných vlivů na stav povrchových a podzemních vod nebo vodní režim krajiny. Mnohé z nich budou působit nepřímo prostřednictvím vlivů na stav zemědělské a lesní půdy, kdy opatření či aktivity (projekty) snižující míru eroze, degradace a znečištění půdy mají obecně

příznivý dopad i na kvalitu povrchových a podzemních vod. Je předpokládáno, že SP SZP nepřinese zásadní změny potřebné pro účinnou ochranu vod a vyřešení identifikovaných problémů v této oblasti pramenících z intenzivního zemědělství, mezi které patří zejména znečištění povrchových i podzemních vod průmyslovými hnojivy a pesticidy, nevyhovující stav vodních útvarů a také snížená retenční schopnost krajiny využívané pro intenzivní zemědělství. V souvislosti s realizací koncepce jsou očekávány mírné pozitivní změny spojené se zpřísněním podmínek hospodaření při předpokládaném plošném využití celofaremní ekoplatby a také pozitivní dopad konkrétních intervencí v rámci EZZF a především pak EZFRV, které směřují k omezení množství průmyslových hnojiv a přípravků na ochranu rostlin aplikovaných na zemědělské půdě nebo ke zlepšení stavu zemědělské krajiny a mohou pozitivně ovlivnit vodní režim, odtokové poměry a kvantitativní charakteristiky povrchových a podzemních vod. Mezi intervence s potenciálním nulovým až mírným pozitivním vlivem či potenciálním významným pozitivním vlivem patří zejména ekologické zemědělství, zatravňování orné půdy a zakládání různých typů neproduktivních ploch, precizní zemědělství a případně také realizace vhodně navržených pozemkových úprav nebo přírodě blízkých vodohospodářských opatření v lesích. Naopak v SP SZP chybí řešení některých problémů spojených se zemědělstvím, např. podpora obnovy přirozených vodních prvků v zemědělské krajině mimo pozemkové úpravy nebo řešení nevhodného odvodnění zemědělské půdy, které však bude na základě dohody s MŽP předmětem podpory z Operačního programu Životní prostředí. Ve vztahu k vodám byla identifikována i některá rizika, která jsou však většinou nevýznamná, anebo řešitelná výběrem vhodných podporovaných aktivit, technologií či projektů. Riziko vzniku mírných negativních vlivů souvisí s intervencemi *Podpora příjmu vázaná na produkci cukrové řepy* či *Podpora příjmu vázaná na produkci škrobových brambor* (znečištění povrchových vod v důsledku zvýšení míry eroze půdy), dále s *Intervencemi v sektoru ovoce a zeleniny*, *Intervencemi v sektoru brambor* a *Intervencemi v sektoru okrasných rostlin* (podpora závlahových technologií může přinést nové nároky na odběry vody včetně výstavby vodních nádrží, ale i úsporu vody v případě zavedení modernějších technologií), *Intervencemi v sektoru chovu nosnic*, *Investicemi do zemědělských podniků*, *Investicemi do zpracování zemědělských produktů*, *Investicemi do nezemědělských činností* a *Inovacemi při zpracování zemědělských produktů* (investice spojené s možným vznikem nových zdrojů znečištění vod), *Investicemi do lesnické infrastruktury* (změna odtokových poměrů a míry eroze lesní půdy v důsledku realizace nových lesních cest), *Investicemi do obnovy kalamitních ploch* (riziko znečištění vod v důsledku eroze lesní půdy při nešetrném odtěžení poškozených lesních porostů a nešetrném mechanickém provedení přípravy půdy za použití těžké techniky) a *Vodohospodářskými opatřeními v lesích* (riziko narušení podélné kontinuity a migrační prostupnosti vodních toků, nevhodné opevňování koryt vodních toků). Na základě toho byla navržena vhodná minimalizační opatření, která mají potenciální mírné negativní vlivy snížit, resp. eliminovat. U intervencí *Podpora příjmu vázaná na produkci cukrové řepy*, *Podpora příjmu vázaná na produkci škrobových brambor*, *Intervence v sektoru ovoce a zeleniny*, *Intervence v sektoru brambor*, *Intervence v sektoru okrasných rostlin*, *Intervence v sektoru chovu nosnic*, *Investice do zemědělských podniků*, *Investice do zpracování zemědělských produktů*, *Investice do nezemědělských činností* a *Inovace při zpracování zemědělských*

produktů bude možné minimalizovat případné negativní vlivy na projektové úrovni, např. půdoochrannými technologiemi nebo zaváděním technologií šetrnějších vůči životnímu prostředí. U *Investic do lesnické infrastruktury* je zmírnění rizika zajištěno zahrnutím souhlasného stanoviska MŽP k projektu (jehož součástí bude i posouzení potenciálního vlivu projektu na odtokové poměry či erozní jevy) do podmínek způsobilosti této intervence. U *Investic do obnovy kalamitních ploch* je minimalizace částečně zajištěna požadavkem tohoto stanoviska SEA (Část A – Požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí – požadavek č. 21.). U *Vodohospodářských opatření v lesích* je zmírnění příslušného rizika částečně zajištěno zahrnutím souhlasného stanoviska MŽP (které bude mj. dokládat, že podpora bude směřována do realizace přírodě blízkých protipovodňových opatření a že nebudou podporovány projekty, které by měly potenciální významný negativní vliv na zájmy ochrany přírody a krajiny) do podmínek způsobilosti této intervence. U intervence *Přeměna porostů náhradních dřevin* byl vyhodnocen potenciální mírný až významný negativní vliv na vody, resp. z pohledu ochrany kvality povrchových i podzemních vod se jeví problematická navrhovaná podpora chemické přípravy půdy, předpokládané hnojení a chemická ochrana založených porostů cílových dřevin. Zhoršení kvality povrchových vod nelze vyloučit ani při odstranění dřevin a provedení mechanické přípravy půdy, což může znamenat její vystavení erozi. Území Krušných hor, do něhož je daná intervence cílena, je vodohospodářsky významné, kompletně spadá do chráněné oblasti přirozené akumulace vod a jsou zde vymezena ochranná pásma četných vodních zdrojů včetně vodních nádrží. Minimalizace tohoto potenciálního mírného až významného negativního vlivu je na úrovni koncepce zajištěna prostřednictvím požadavku tohoto stanoviska SEA (Část A – Požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí – požadavek č. 32.). Výše uvedené potenciální negativní vlivy na půdu lze také minimalizovat na úrovni konkrétních projektů. S tím souvisí i konstatování uvedené ve vyhodnocení SEA, že potenciální vlivy na vodu budou záviset na konkrétní podobě podpořených projektů. Proto byl definován pesimistický a optimistický scénář. Při pesimistickém scénáři zemědělci neprojeví zájem o nadstavbové intervence EZFRV a nebude naplněn předpoklad plošného využití titulu celofaremní ekoplatby, tím nedojde ke zlepšení stávajícího stavu povrchových a podzemních vod a vodního režimu krajiny nebo bude posun oproti současnosti jen velmi malý. Naopak při optimistickém scénáři většina zemědělců vstoupí do režimu celofaremní ekoplatby a bude mít zájem o nadstavbové tituly EZFRV, podpořeny budou vhodně navržené pozemkové úpravy a přírodě blízká vodohospodářská opatření, intervence zaměřené na podporu investic a inovací budou optimálně využity pro vývoj a zavádění technologií šetrných vůči životnímu prostředí. Dojde k omezení znečišťování povrchových a podzemních vod ze zemědělské činnosti a přinejmenším k lokálnímu zlepšení stavu vodního režimu zemědělské krajiny.

Dle vyhodnocení SEA jsou u většiny DZES a řady intervencí očekávány potenciální nulové až mírné pozitivní vlivy na přírodu a krajinu, biodiverzitu a lesy. Oproti předchozímu plánovacímu období dochází k pozitivním posunům v rámci DZES, zejména stanovení minimální výměry neprodukčních ploch (3 %, resp. 4 %) připadajících na úhory, ochranné pásy a krajinné prvky. Uplatňováním DZES tak dojde k mírnému snížení negativních dopadů zemědělského hospodaření na krajinu, zvláště chráněné druhy, přírodní stanoviště a biodiverzitu. Očekává se také větší

rozsah tzv. AEKO (agroenvironmentálních a klimatických opatření), jejichž potenciální mírný či významný pozitivní vliv spočívá v diverzifikaci krajiny, větší a pestřejší nabídce stanovišť pro živočichy, zvýšení zadržování vody v krajině, snížení zatížení vodních ekosystémů díky omezení vnosu živin a chemických látek do vody apod. Potenciální mírné pozitivní vlivy dalších intervencí na dané složky životního prostředí jsou spatřovány také ve snížení celkové spotřeby hnojiv, prevenci přehnojování, snižování množství aplikovaných pesticidů, udržování bezlesí pomocí pastvy apod. Některé pozitivní přínosy koncepce však budou dle zpracovatele vyhodnocení SEA spíše dílčí, neboť není očekáváno obrácení trendu úbytku biodiverzity na zemědělské půdě, poklesu stavu opylovatelů (tj. organismů přenášejících pyl), degradace a úbytku přírodních biotopů na zemědělské půdě, ohrožení vodních ekosystémů živinami a chemickými látkami splavovanými ze zemědělské půdy ani zásadní zvýšení ekologické stability krajiny. K tomu by byl zapotřebí především vyšší podíl neprodukcí ploch připadajících na úhory, ochranné pásy a krajinné prvky nebo větší motivace k tvorbě krajinných prvků a ponechávání neposečených ploch. Velkým problémem je rovněž vysoká intenzita a jednotvárnost hospodaření na většině trvalých travních porostů. S tím souvisí i riziko vzniku mírných negativních vlivů, které je spatřováno v souvislosti s *Intervencemi v sektoru ovoce a zeleniny*, *Intervencemi v sektoru chovu nosnic*, *Intervencemi v sektoru brambor*, *Intervencemi v sektoru okrasných rostlin* (případné budování skleníků, skladů a dalších staveb může mít dopad na krajinný ráz), *Intervencemi v sektoru včelařství* (chovaná včelstva mohou konkurovat volně se vyskytujícím druhům opylovatelů), *AEKO Meziplodiny* (v případě zapravování meziplodin do půdy v hnízdním období), *AEKO Ošetřování extenzivních travních porostů* (u půdních bloků pod 10 ha není povinné ponechávat nepokosené plochy, případná vysoká intenzita chovu hospodářských zvířat na 1 ha), *AEKO Podpora biodiverzity na orné půdě* (rizikem je likvidace nebo úprava biopásu v době rozmnožování živočichů), *Investicemi do zemědělských podniků*, *Investicemi do zpracování zemědělských produktů* (výstavba nových objektů by mohla ovlivnit přírodní biotopy či krajinný ráz), *Technologickými investicemi v lesním hospodářství* (použití těžkých strojů narušujících půdu), *Investicemi do lesnické infrastruktury* (fragmentace lesních porostů v důsledku budování cest, střety s živočichy kvůli zvýšenému pohybu aut a techniky či asanace dřeva proti škůdcům pomocí pesticidů), *Investicemi do obnovy kalamitních ploch* (riziko použití stanovištně a geograficky nevhodných dřevin, zakládání stejnověkých porostů či jiný nevhodný způsob provedení, jako je kompletní odstranění porostů, plošná úprava půdy, použití chemických látek poškozujících biodiverzitu či použití špatně viditelných oplocenek), *Investicemi do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin* (nevhodně provedené, resp. nebezpečné oplocenky), *Vodohospodářskými opatřeními v lesích a Neproduktivními investicemi v lesích* (případné nevhodné provedení), *Přeměnou porostů náhradních dřevin* (zásahy do biotopů tetřívka obecného, zalesnění rašelinišť) a nevhodně provedenými pozemkovými úpravami (asfaltový povrch cest s řadou stromů bez významnějších ekologických funkcí). Většinu z výše uvedených potenciálních negativních vlivů bude možné minimalizovat až na projektové úrovni. U *Intervencí v sektoru včelařství* je minimalizace zajištěna požadavky tohoto stanoviska SEA (Část A – Požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí – požadavky č. 13. a 14.). U *AEKO Meziplodiny* je minimalizace daného rizika zajištěna požadavkem tohoto stanoviska SEA (Část A – Požadavky

z hlediska vlivů na životní prostředí – požadavek č. 25.). U *AEKO Ošetřování extenzivních travních porostů* je minimalizace částečně zajištěna úpravami provedenými v návrhu koncepce v průběhu procesu SEA (podrobněji viz níže). U *AEKO Podpora biodiverzity na orné půdě* je minimalizace zajištěna požadavky tohoto stanoviska SEA (Část A – Požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí – požadavek č. 29.; Část B – Požadavky z hlediska vlivů na lokality soustavy NATURA 2000 – požadavky č. 35. a 36.). U *Investic do lesnické infrastruktury* je minimalizace zajištěna požadavky tohoto stanoviska SEA (Část A – Požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí – požadavky č. 16., 17., 18., 19.; Část B – Požadavky z hlediska vlivů na lokality soustavy NATURA 2000 – požadavek č. 38.). U *Investic do obnovy kalamitních ploch* je minimalizace částečně zajištěna požadavky tohoto stanoviska SEA (Část A – Požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí – požadavky č. 21., 22; Část B – Požadavky z hlediska vlivů na lokality soustavy NATURA 2000 – požadavek č. 39.). Podobně je riziko vzniku negativních vlivů na úrovni koncepce minimalizováno u *Investic do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin*. U *Přeměny porostů náhradních dřevin* je pak zmírnění rizika částečně zajištěno požadavky zahrnutými do tohoto stanoviska SEA (Část A – Požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí – požadavky č. 30., 31., 32.; Část B – Požadavky z hlediska vlivů na lokality soustavy NATURA 2000 – požadavky č. 40. a 41.). Zpracovatel vyhodnocení SEA konstatuje, že SP SZP činí krok správným směrem ve vztahu k řešení aktuálních problémů a výzev spojených se zemědělským hospodařením, nicméně v dané oblasti pravděpodobně nepřinese zásadní změnu. Na základě této úvahy a vzhledem k tomu, že charakter očekávaných vlivů koncepce bude záviset na konkrétní podobě podpořených projektů, byly definovány dva scénáře. Při pesimistickém scénáři nebude mezi zemědělci dostatečný zájem o nadstavbové intervence (zejména AEKO) s významnými přínosy k ochraně přírody, krajiny a biodiverzity a pozitivní změna oproti současnému stavu bude jen velmi malá. Při optimistickém scénáři většina zemědělců vstoupí do režimu celofaremní ekoplatby a bude mít zájem o AEKO. Díky podpoře vzdělávání a poradenství bude lépe pochopena potřeba ochrany biodiverzity, projeví se úsilí o vytváření hodnotných krajinných prvků a dojde ke zmírnění negativních dopadů zemědělského hospodaření na přírodu a krajinu.

Vývoj většiny trendů v oblasti odpadového hospodářství není závislý na realizaci koncepce, neboť SP SZP má slabou vazbu k tomuto tématu. Přesto správná praxe při implementaci SP SZP může vést k podpoře zavádění principů oběhového hospodářství do praxe, např. zvýšený důraz na podporu zapracování statkových hnojiv a kompostu do půdy se může pozitivně projevit na zvýšení odbytu kompostu z kompostáren. S touto oblastí souvisí především DZES 6 *Minimální půdní pokryv*, kde je očekáván potenciální mírný pozitivní vliv. K tématu odpadů je také relevantní intervence *Režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba*, jejíž potenciální vliv je hodnocen jako mírný pozitivní a rovněž souvisí s aplikací kompostu či upravených kalů do půdy, a dále *Podpora poradenství* a *Podpora vzdělávání*, které zlepšují informovanost o příznivých účincích aplikace kompostu.

V souvislosti s realizací koncepce se nepředpokládají žádné vlivy na kulturní dědictví. DZES ani intervence nemají vazbu na danou oblast. Ve vyhodnocení SEA je v obecné rovině

konstatováno, že intervence investičního charakteru s cílem podpory rozvoje venkova mohou mít jisté pozitivní vlivy na zachování venkovské krajiny a památkově cenných objektů. Zároveň jsou v případě rekonstrukcí historických objektů či lokalizace projektu do prostředí hodnotné kulturní krajiny spojeny s rizikem negativních vlivů na kulturní hodnoty. Toto riziko je však nutné řešit na úrovni přípravy konkrétních projektů.

Z hlediska potenciálních kumulativních a synergických vlivů lze shrnout, že v souvislosti s realizací koncepce, resp. uplatněním DZES a jednotlivých intervencí může dojít ke kumulativnímu i synergickému působení na životní prostředí a veřejné zdraví, a to především mírně pozitivnímu. Mohou se objevit i potenciální negativní kumulace a synergie, nikoli však významně negativní. Ve vztahu k odpadům a kulturnímu dědictví pak nejsou předpokládány žádné kumulativní a synergické vlivy. Potenciální kumulativní a synergické vlivy koncepce se odvíjejí od zjištěných či předpokládaných vlivů jednotlivých DZES a intervencí souhrnně popsaných výše, přičemž platí, že charakter potenciálních vlivů koncepce bude zcela záviset na konkrétní podobě, množství či lokalizaci podpořených projektů.

Z naturového posouzení vyplývá, že koncepce jako celek ani její specifické cíle, DZES a intervence nebudou mít potenciální významný negativní vliv na předměty ochrany ani celistvost EVL nebo PO. V rámci naturového posouzení bylo identifikováno několik specifických cílů a intervencí, jejichž realizace může mít potenciální mírný negativní vliv na lokality soustavy NATURA 2000. Vždy však bude záviset na nastavení podpory, rozsahu uplatnění intervencí na území EVL a PO, konkrétních projektech či prováděném způsobu hospodaření, které lze na úrovni předmětné koncepce pouze odhadovat. Proto bylo možné jednoznačně identifikovat potenciální vlivy koncepce na konkrétní lokality soustavy NATURA 2000 jen výjimečně. Lze alespoň předpokládat, že k potenciálnímu mírnému negativnímu vlivu by mohlo dojít na EVL a PO Krkonoše, PO Východní Krušné hory, PO Jizerské hory či PO Novodomské rašeliniště – Kovářská i mimo ně. Předpokládané mírné negativní vlivy souvisí např. s rizikem likvidace nebo úpravy biopásu v době rozmnožování živočichů, nešetrným hospodařením v lesích za použití nevhodné těžké techniky, fragmentace lesních porostů a změny vodního režimu v důsledku budování lesnické infrastruktury, použití stanovištně a geograficky nevhodných dřevin či chemických přípravků škodlivých pro biodiverzitu při obnově kalamitních ploch, zakládání stejnověkových porostů, použití nevhodných oplocenek nebezpečných pro živočichy apod. Na základě toho byla navržena vhodná minimalizační opatření, která mají potenciální mírné negativní vlivy snížit, resp. eliminovat. Příslušná minimalizační opatření jsou stanovena jako požadavky tohoto stanoviska SEA (Část B – Požadavky z hlediska vlivů na lokality soustavy NATURA 2000 – požadavky č. 33. – 41.). Některá minimalizační opatření byla zapracována do návrhu koncepce v průběhu procesu SEA (podrobněji viz níže). Dané potenciální negativní vlivy je rovněž možné minimalizovat na projektové úrovni. V souvislosti se specifickými cíli, DZES a intervencemi obsaženými v SP SZP jsou dále předpokládány většinou nulové či potenciální mírné i významné pozitivní vlivy na předměty ochrany a celistvost EVL a PO (především v důsledku zachovávání extenzivních travních porostů, podpory ekologického zemědělství, údržby přírodních stanovišť a biotopů druhů vedoucí ke zlepšení jejich stavu, účinného hospodaření se zdroji, jako je voda,

půda a ovzduší, šetrnějšího hospodaření na hodnotnějších travních porostech, tvorby ploch zajišťujících přežití druhů vázaných na zemědělskou krajinu a aktivit zajišťujících optimální dřevinnou skladbu lesů podporující biodiverzitu, omezení poklesu trvalých travních porostů, zřizování ochranných pásů podél vodních toků vylučujících aplikaci hnojiv a pesticidů, snížení eroze díky půdnímu pokryvu, resp. zatravňování orné půdy atd.).

Potenciální významné negativní vlivy na EVL a PO na úrovni koncepce nejsou předpokládány ani v synergickém a kumulativním působení zjištěných či předpokládaných vlivů. V souvislosti s realizací koncepce, resp. uplatněním DZES a jednotlivých intervencí může dojít k mírně negativnímu i mírně pozitivnímu kumulativnímu či synergickému působení na EVL a PO, přičemž i zde platí, že charakter potenciálních vlivů koncepce bude záviset na konkrétní podobě, množství či lokalizaci podpořených projektů. Naturové posouzení také upozorňuje na ochranu tetřívka obecného v Krušných horách či Jizerských horách, kam směřuje především intervence *Přeměna porostů náhradních dřevin*. Potenciálních negativních faktorů působících na tento druh je zde více, především ztráta původního biotopu, kterým byla rašeliniště, samovolné zarůstání sekundárních biotopů (luk a imisních holin), opětovné vysazování smrkových monokultur od konce 20. století, vysoký stav černé zvěře, různé investiční záměry i rušení ze strany fotografů. Kumulace těchto faktorů v součtu s podporou likvidace dalších částí jeho biotopu, k čemuž by mohlo dojít právě v rámci uvedené intervence, by mohla být pro populaci tetřívka obecného fatální. Dalším potenciálním negativním faktorem je používání oplocenek, které, pokud nejsou dostatečně viditelné, způsobují nezanedbatelnou mortalitu. Oplocenky budou podporovány z intervence *Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin* a mohou být využívány i v projektech podpořených z intervencí *Přeměna porostů náhradních dřevin* a *Investice do obnovy kalamitních ploch*. Pro obrácení současného negativního trendu je třeba (kromě speciálních opatření, která jsou mimo rámec SP SZP, jako je obnova rašelinišť) uvést lesnické hospodaření do plného souladu se souhrny doporučených opatření (dále jen „SDO“) a s dalšími odbornými koncepčními materiály zaměřenými na ochranu tetřívka a další předměty ochrany zdejších EVL a PO. Jedním z kroků k této změně je to, že podpora přeměny náhradních dřevin ze SP SZP je vázána na souhlasné stanovisko MŽP, které bude vydáno k jednotlivým projektům. Další minimalizační opatření jsou stanovena jako požadavky tohoto stanoviska SEA (Část A – Požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí – požadavek č. 22. společný pro uvedené intervence; Část B – Požadavky z hlediska vlivů na lokality soustavy NATURA 2000 – požadavky č. 39., 40. a 41.). Dané potenciální negativní vlivy lze minimalizovat i na projektové úrovni.

Celkově bylo v naturovém posouzení vyhodnoceno, že SP SZP povede ve srovnání s předchozím plánovacím obdobím ke snížení potenciálních negativních vlivů (i kumulativních a synergických vlivů) zemědělského hospodaření na EVL a PO a také k posílení potenciálních pozitivních vlivů na některé předměty ochrany, zejména na druhy a stanoviště vázané na trvalé travní porosty.

Koncepce reflektuje relevantní cíle ochrany veřejného zdraví a přispívá k jejich naplňování, zejména v oblastech kvality a bezpečnosti potravin, snížení kontaminace vod přípravky na ošetřování rostlin a snížení rizik antibiotické rezistence. Přispívat může rovněž v oblasti podpory

zdravé výživy a zdravého životního stylu. Většina DZES a řada intervencí však nemá vazbu k tématu veřejného zdraví. U zbývajících intervencí (zejména podpořených z EZFRV) je v konečném důsledku předpokládán většinou potenciální mírný pozitivní, případně až významný pozitivní vliv na hodnocené determinanty veřejného zdraví a zprostředkovaně i na zdraví obyvatel a jejich skupin. Z vyhodnocení SEA tedy vyplývá potenciální mírný pozitivní vliv koncepce jako celku na veřejné zdraví. Reálné naplnění tohoto pozitivního potenciálu je potřeba podpořit požadavky při schvalování dotací a přidělením dotací pro intervence, které jsou pro determinanty zdraví relevantní.

V rámci vyhodnocení SEA ani naturového posouzení nebyly shledány žádné potenciální významné negativní ani významné pozitivní vlivy koncepce přesahující hranice České republiky. SP SZP neindikuje realizaci projektů či aktivit, které by přesahovaly státní hranice. Z hlediska EVL a PO se u většiny intervencí, vzhledem k charakteru koncepce, ovlivnění lokalit soustavy NATURA 2000 v jiných státech nepředpokládá. Nicméně v případě intervence *Přeměna porostů náhradních dřevin* může dojít k potenciálnímu přeshraničnímu vlivu na populace tetřívka obecného, kde je tento druh předmětem ochrany několika PO, a sice Erzgebirgskamm bei Satzung DE5345452, Erzgebirgskamm bei Deutscheinsiedel DE5247452, Waldgebiete bei Holzhau DE5247451, Kahleberg und Lugsteingebiet DE5248453, Fürstenau DE5248451, Osterzgebirgstäler DE5048451, Góry Izerskie PLB020009 a Karkonosze PLC020001. Vzhledem k propojení populací tetřívka na obou stranách státních hranic je zřejmé, že případné významné ovlivnění populací cílových druhů v českých ptačích oblastech by mělo jistý negativní dopad i na populace v přilehlých PO v Německu a v Polsku. Nicméně riziko potenciálního významného negativního (včetně přeshraničního) vlivu koncepce na populace tetřívka obecného bylo eliminováno podmínkou povinnosti žadatele předložit souhlasné stanovisko MŽP k danému projektu, které potvrdí soulad intervence s ekologickými nároky tetřívka obecného (do podmínek způsobilosti této intervence byla doplněna podmínka, která zní: *Žadatel doloží souhlasné stanovisko Ministerstva životního prostředí s ohledem na ochranu tetřevovitých.*).

V průběhu přípravy koncepce byly zvažovány její dvě varianty lišící se rozsahem kofinancování ze státního rozpočtu, a to 40 % a 65 %, přičemž varianta při kofinancování 40 % navrhovala menší finanční alokaci u některých intervencí či jejich úplné vyřazení. Z porovnání obou variant vyplynula jako preferovaná varianta SP SZP ta, u níž činí výše kofinancování ze státního rozpočtu 65 %, neboť má potenciál vytvořit vhodnější podmínky pro realizaci většího množství projektů zaměřených na dosahování pozitivních vlivů na životní prostředí a pro uplatňování náročnějších podmínek z hlediska ochrany životního prostředí na větší rozloze zemědělské půdy. O této variantě bylo následně rozhodnuto jako o variantě výsledné. Návrh koncepce je tedy předložen v jedné variantě (s kofinancováním ze státního rozpočtu ve výši 65 %). V rámci vyhodnocení SEA nebyly identifikovány natolik významné vlivy, které by vyžadovaly zpracování jiné varianty návrhu SP SZP. Na základě vyhodnocení SEA je tedy řešení návrhu koncepce v jedné variantě považováno za dostatečné. V tomto konstatování je zohledněno i rozhodnutí předkladatele využít výjimky týkající se DZES 7 a DZES 8 pro rok 2023, které vyplývají z *Prováděcího nařízení Komise (EU) 2022/1317 ze dne 27. července 2022, kterým se stanoví odchylky od nařízení Evropského*

parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, pokud jde o uplatňování standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (standardů DZES) 7 a 8 pro rok podání žádosti 2023. Z procesu SEA vyplynulo, že efektem využití těchto výjimek bude dílčí oddálení náběhu předpokládaných mírných pozitivních vlivů spojených s uplatňováním přísnějších standardů DZES 7 a DZES 8 o 1 rok, zatímco celkové environmentální ambice a cílový stav implementace koncepce (rozsah environmentálních závazků) zůstávají nezměněny. Zpracovatel vyhodnocení SEA proto považuje uplatnění těchto výjimek za přijatelné, bez vlivu na celkové závěry vyhodnocení, za podmínky, že uvedené výjimky nebudou dále prodlužovány.

Z vyhodnocení SEA vyplývá, že koncepce jako celek bude mít převážně potenciální mírný pozitivní vliv, neboť oproti stávajícímu nastavení SZP dojde ke zlepšení ve většině parametrů a podmínek podpory směrem k většímu zohlednění zájmů životního prostředí a veřejného zdraví. Koncepce je v tomto smyslu hodnocena jako akceptovatelná. Očekávaný přínos koncepce však nebude natolik významný, aby bez dalšího zajistil řešení hlavních problémů a existujících negativních trendů životního prostředí souvisejících se zemědělstvím.

V návaznosti na provedené vyhodnocení potenciálních vlivů koncepce na životní prostředí, veřejné zdraví a lokality soustavy NATURA 2000 jsou pro všechny DZES a intervence, u nichž byl zjištěn či předpokládán potenciální negativní vliv na některou ze složek životního prostředí, stanovena opatření pro předcházení, vyloučení, snížení či kompenzaci potenciálních negativních vlivů (včetně kumulativních a synergických vlivů), která současně slouží k posílení očekávaných pozitivních vlivů koncepce. Mezi tato opatření patří úpravy či upřesnění podmínek jednotlivých podpor a intervencí a návrh indikátorů pro sledování potenciálních vlivů SP SZP na životní prostředí včetně stanovení indikativních cílových hodnot, k jejichž dosažení by měla implementace SP SZP směřovat. Z hlediska veřejného zdraví nejsou navrhována žádná minimalizační opatření, nýbrž pouze doporučení k posílení potenciálních pozitivních vlivů. Jak je zmíněno výše, na základě spolupráce předkladatele koncepce a zpracovatele vyhodnocení SEA již byla některá minimalizační opatření, resp. opatření a doporučení k posílení potenciálních pozitivních vlivů zapracována do návrhu koncepce, proto se již neobjevují níže v požadavcích stanoviska SEA. Znění již zapracovaných minimalizačních opatření, popř. způsob jejich zapracování do návrhu SP SZP je následující.

U DZES 5: Obhospodařování s cílem snížit riziko degradace půdy a eroze, včetně zohlednění sklonu svahu:

V průběhu zpracování vyhodnocení SEA bylo navrhováno dále navyšovat plochy půdy, na kterou se vztahují podmínky DZES 5, a to v souladu s indikativními ukazateli strategických cílů tak, jak jsou stanoveny ve *Strategii resortu ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030* (indikativní cíle: Rozšířit plochu ochrany půdy v rámci standardu DZES na 30 % v roce 2020, 45 % v roce 2025 a 60 % v roce 2030). Požadavek byl akceptován. Počínaje rokem 2024 bude sjednocena maximální přípustná ztráta půdy 9 t/ha. Celkem tak bude chráněno 1,6 mil. ha, což představuje 65 % výměry počítáno na celé díly půdního bloku (dále

jen „DPB“), na něž se bude vztahovat DZES 5. V SP SZP je toto zapracováno v kapitole 3.10.3.1.4 *Vysvětlení příspěvku k tomu, jak dosáhnout hlavního cíle příslušného standardu DZES.*

U DZES 6: Minimální půdní pokryv, aby se zabránilo holé půdě v nejcitlivějším období (v nejcitlivějších obdobích):

V průběhu zpracování vyhodnocení SEA bylo navrhováno aplikovat DZES 6 na plochách standardní orné půdy (kultura R) bez ohledu na sklon svahu (tj. i na pozemcích o svažitosti menší než 4°), a to s ohledem na nutnost zlepšovat půdní vlastnosti i na rovinatých pozemcích a také s ohledem na potřebu zmírnění dopadů větrné eroze zemědělské půdy. Požadavek byl akceptován. Podmínky DZES 6 jsou obsaženy v kapitole 3.10.3.2. SP SZP.

U DZES 8: Minimální podíl orné půdy věnovaný neproduktivním plochám a prvkům a na celé zemědělské ploše, zachování krajinných prvků a zákaz kácení živých plotů a stromů v období hnízdění a odchovu ptáků:

Požadavek dát trvalým krajinným prvkům vyšší váhový koeficient (např. 1,5 nebo 2), aby byli zemědělci motivováni k jejich vytváření, byl splněn. Podmínky DZES 8 byly v kapitole 3.10.4.1 SP SZP upraveny ve smyslu daného návrhu, byl přijat princip diferencovaného váhového koeficientu pro trvalé prvky. Vyšší koeficient byl dán prvkům příkop (2), mez (1,5), skupina dřevin (1,5), stromořadí (2), solitérní dřevina 1,5, travnatá údolnice (1,5), skalka (1,5), mokřad (2).

U AEKO Ošetřování extenzivních travních porostů (a dalších intervencí, které byly do této intervence sdruženy):

Došlo k významnému posunu, kdy již není možné čerpat dotace na základní ošetřování trvalých travních porostů na DPB vymezených ve vrstvě ENVIRO pro některý z titulů pro cenné trvalé travní porosty. To je zcela zásadní, neboť základní hospodaření nezajistí optimální péči o citlivá stanoviště a druhy, nadto by mnohdy vedlo k jejich degradaci. Podle nové úpravy již není možné čerpat dotace na hospodaření bez dodržení postupů stanovených v ENVIRO pro dané stanoviště.

Dále došlo ke snížení velikosti DPB, od které je povinnost ponechání neposečených částí, a sice z 12 na 10 ha, což je krok správným směrem.

Z povinnosti udržet minimální intenzitu chovu 0,3 velké dobytčí jednotky (VDJ) na ha byly vyjmuty, kromě oblastí 1. a 2. zón chráněných krajinných oblastí, maloplošných zvláště chráněných území (dále také „ZCHÚ“) a zón soustředěné péče o přírodu národních parků, také DPB s vymezenými tituly *Trvale podmáčené a rašelinné louky, Ochrana modráska a Ochrana chřástala polního.*

Obnova a přisev na cenných stanovištích jsou zakázány nebo podmíněny souhlasným stanoviskem příslušného orgánu ochrany přírody ve smyslu zákona o ochraně přírody a krajiny.

Pro titul *Ochrana chřástala polního* je umožněna aplikace hnojiva na základě stanoviska příslušného orgánu ochrany přírody. Hnojení je vhodné v případě, že v důsledku přílišného

ochuzení půdy dojde k řidnutí a nižšímu vzrůstu porostů, který tak přestává být vhodný pro cílový druh.

U AEKO Zatravňování orné půdy:

Bylo požadováno navýšení finanční alokace na intervenci tak, aby mohla reálně přispět k cílům *Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030*, která stanovuje: indikativní cíl nárůstu rozlohy trvalých travních porostů o 15 – 30 % do roku 2030 oproti stavu v roce 2014 a indikativní cíl poklesu rozlohy orné půdy o 6 – 9 % do roku 2030 oproti stavu v roce 2014. Finanční alokace byla navýšena, aktuálně se předpokládá zatravnění cca 71 tis. ha orné půdy v rámci programového období, což představuje 2,4 %, a lze předpokládat, že intervence podstatně přispěje k dosahování uvedených cílů.

U AEKO Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě:

Intervence byla rozšířena, omezení množství a druhu aplikovaných pesticidů bude podporováno na pozemcích, které se nacházejí v hydrologickém povodí nejen vodní nádrže Švihov, ale i vodních nádrží Římov, Vrchlice a Opatovice.

U Investic do lesnické infrastruktury:

V podmínkách způsobilosti je u této intervence zahrnuto vydání souhlasného stanoviska MŽP k danému projektu (přesněji řečeno jde o stanovisko předkládané žadatelem o podporu konkrétního projektu), jehož součástí je i posouzení potenciálního vlivu projektu na odtokové poměry, erozní jevy a ochranu přírody.

U Vodohospodářských opatření v lesích:

V průběhu procesu SEA bylo navrhováno směřovat podporu do realizace přírodě blízkých protipovodňových opatření, zajistit soulad projektu se *Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky*, a nepodporovat projekty, které by měly potenciální významný negativní vliv na zájmy ochrany přírody a krajiny. Těchto atributů podpořených projektů by mělo být dosaženo mj. tím, že podmínkou udělení podpory je souhlasné stanovisko MŽP k danému projektu. Soulad s uvedenou směrnicí bude dále zajištěn stanoviskem vodoprávního úřadu vydávaným v rámci stavebního řízení. Zpracovatel vyhodnocení SEA také požadoval, aby bylo zajištěno, že podpořené projekty nebudou mít významný negativní vliv na zájmy ochrany přírody a krajiny. Vzhledem k tomu, že podmínkou podpory stanovenou u této intervence v návrhu SP SZP je doložení souhlasného stanoviska MŽP k navrhovanému projektu, měl by být tento požadavek zajištěn.

U Pozemkových úprav:

Zpracovatel vyhodnocení SEA navrhoval, aby cílem podpořených pozemkových úprav bylo především zvyšování vodní retenční kapacity krajiny a revitalizace jejích přirozených hydrologických funkcí, realizace funkčních protierozních opatření, realizace funkčních prvků územního systému ekologické stability (dále jen „ÚSES“), obnova krajinné mozaiky, zvýšení

biodiverzity v krajině a umožnění revitalizace vodních toků a přirozeného pohybu jejich koryt, a to jako komplexní a provázaný soubor opatření, přičemž tato témata by byla povinnou součástí podpořených pozemkových úprav. Na základě tohoto návrhu byly v návrhu SP SZP částečně upraveny podmínky způsobilosti této intervence, přičemž podstata a důležitost pozemkových úprav jsou uvedeny v rámci popisu této intervence a výběru projektů.

U Investic do obnovy kalamitních ploch:

Do popisu podmínek této intervence v SP SZP bylo doplněno požadované opatření, a sice že cílové porosty mají mít doporučený podíl melioračních a zpevňujících dřevin dle vyhlášky č. 298/2018 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů, ve znění pozdějších předpisů, která je při obnově lesa uplatňována.

U Přeměny porostů náhradních dřevin:

Na základě diskuse se zpracovateli vyhodnocení SEA a naturového posouzení a se zástupci MŽP a rovněž vzhledem k nutnosti zajištění ochrany tetřívka obecného byla do této intervence doplněna podmínka způsobilosti: *Žadatel doloží souhlasné stanovisko Ministerstva životního prostředí s ohledem na ochranu tetřevovitých*. Tato podmínka eliminuje riziko vzniku významně negativních vlivů na tento druh.

U Založení agrolesnického systému:

Zpracovatel vyhodnocení SEA navrhoval v případě lokalizace projektů v EVL či PO na trvalých travních porostech (kultuře T) požadovat doložení souhlasného stanoviska příslušného orgánu ochrany přírody. Tento požadavek je tedy v návrhu SP SZP v podmínkách způsobilosti této intervence uveden.

Z hlediska veřejného zdraví byla do návrhu SP SZP zapracována následující doporučení.

U Doplnkové podpory příjmu pro mladé zemědělce a Zahájení činnosti mladého zemědělce:

Bylo požadováno doplnit téma bezpečnosti práce do náplně intervencí v oblasti vzdělávání a poradenství. Požadavek byl akceptován, téma ochrany zdraví je součástí náplně intervencí obecně v rámci specifického cíle 9 SP SZP, a to nejen v kontextu podpory malých a mladých zemědělců. Poradenství zaměřené mj. i na oblast bezpečnosti práce je součástí odvětvových intervencí (část 5.2 SP SZP).

U Investic do zemědělských podniků:

Bylo požadováno upřednostnit technologie, stroje a zařízení s nižší hlučností, nižšími emisemi a kvalitními bezpečnostními prvky. Požadavek byl akceptován, toto bude reflektováno v rámci národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele u investic do strojů a zařízení*, u nichž to bude možné.

U Inovací při zpracování zemědělských produktů:

Bylo požadováno upřednostnit produkty se zdravotními či výživovými benefity. Požadavek byl akceptován, toto bude řešeno na úrovni národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele*.

Na základě vypořádání vyjádření podaných k návrhu koncepce a závěrů z veřejného projednání byla v návrhu SP SZP i ve vyhodnocení SEA akceptována, resp. provedena řada požadovaných úprav. Jedná se především o povinnost žadatelů doložit souhlasné stanovisko MŽP k projektům, které bude mj. potvrzovat, že projekt bude realizován mimo plochy s výskytem zvláště chráněných druhů, např. mimo plochy podle lesnické typologie 6R – Svěží rašelinná smrčina, 7R – Kyselá rašelinná smrčina, 8R – Vrchovištní smrčina a 9R – Vrchovištní kleč nebo že bude u všech drátěných oplocenek garantováno, že bude dodrženo jejich zvýraznění. Dřevěné oplocení bude zvýhodněno v rámci národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele*. Rovněž byly do návrhu koncepce a vyhodnocení SEA zapracovány požadavky týkající se ochrany tetřevovitých a cenných stanovišť. Dále byla do návrhu koncepce zapracována podmínka vysazení doporučeného podílu melioračních a zpevňujících dřevin či podmínka, že velikost jednorázově smýcené plochy u původního porostu nesmí přesáhnout 0,5 ha. Do nařízení vlády k přímým platbám bude na základě vyjádření, za účelem předcházení obav z poškození hranice krajinného prvku, zanesena definice pásu kolem krajinného prvku, kde se neprovádění zemědělské činnosti nepovažuje za neobhospodařování. V nařízení vlády pro AEKO pak bude uvedena podmínka umožňující pastvu koňmi v rámci intervence *AEKO Ošetřování extenzivních travních porostů* u titulu *Suché stepní trávníky a vřesoviště*. V metodické příručce pro AEKO budou ve smyslu vyjádření upřesněna některá doporučení či specifikovány termíny a podmínky pro žadatele. Na základě konzultace s Evropskou komisí byla upravena definice aktivního zemědělce, přičemž je zohledněno také kritérium porovnávající podíl přímých plateb na zemědělských příjmech. Došlo také k doplnění analytických částí vyhodnocení SEA o požadované informace, např. k upřesnění charakteristiky některých složek životního prostředí nebo problémů životního prostředí, které jsou pro koncepci relevantní.

Na základě výše uvedených skutečností je možné konstatovat, že Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023 – 2027 pro Českou republiku je v souladu s požadavky a cíli na ochranu životního prostředí a veřejného zdraví. Potenciální vlivy DZES a intervencí obsažených v koncepci mohou být jak mírně až významně pozitivní, tak mírně negativní, v ojedinělém případě mírně až významně negativní. U řady DZES a intervencí naopak nebyly identifikovány žádné vlivy na složky životního prostředí či veřejné zdraví. Očekávané pozitivní vlivy SP SZP se týkají především klimatu, půdy, vody, přírody a krajiny, biodiverzity a lesů, a to v souvislosti s intervencemi týkajícími se ochrany půdy jako přírodního zdroje, snižování eroze půdy, zlepšení půdních vlastností, ekologického zemědělství, omezování používání pesticidů, snižování znečišťování povrchových a podzemních vod zemědělskou činností, zlepšení poutání a ukládání uhlíku v půdě, podpory zalesňování, agrolesnických systémů i trvalých travních porostů, podpory biodiverzity na orné

půdě, zachovávání krajinotvorných sadů apod. Potenciálně mírně negativně mohou být při implementaci SP SZP ovlivněny voda, půda, příroda, krajina a biodiverzita. Riziko vzniku potenciálních mírných až významných negativních vlivů na vody bylo vyhodnoceno v souvislosti s intervencí *Přeměna porostů náhradních dřevin*. Ve vztahu k lokalitám soustavy NATURA 2000 byly vyhodnoceny většinou potenciální mírné pozitivní vlivy a dále nulové či potenciální mírné negativní vlivy. Koncepte jako celek ani její specifické cíle, DZES a intervence nebudou mít potenciální významný negativní vliv na předměty ochrany ani celistvost EVL nebo PO. Ve vyhodnocení SEA i v naturovém posouzení bylo u většiny intervencí konstatováno, že charakter očekávaných vlivů koncepte bude záviset na konkrétní podobě, množství a lokalizaci podpořených projektů či prováděném způsobu hospodaření. Ve vazbě na vyhodnocené potenciální negativní vlivy koncepte na životní prostředí, veřejné zdraví a lokality soustavy Natura 2000 byla stanovena vhodná minimalizační opatření.

Z provedeného procesu SEA vyplývá, že Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023 – 2027 pro Českou republiku je z pohledu zájmů ochrany životního prostředí nastaven lépe oproti předchozímu návrhovému období. V dalším návrhovém období je třeba pokračovat v tomto pozitivním trendu, aby realizace SZP vedla k co největšímu zlepšení stavu zemědělsky využívané krajiny, obnově a zachování biodiverzity a náležité adaptaci na změnu klimatu. Z hlediska celkového zhodnocení platí, že potenciální pozitivní vlivy SP SZP na životní prostředí a veřejné zdraví významně převažují nad riziky vzniku negativních vlivů. Ve vazbě na provedené vyhodnocení SEA byla do relevantních částí návrhu koncepte zapracována některá opatření pro předcházení, vyloučení, snížení či kompenzaci potenciálních negativních vlivů (včetně kumulativních a synergických vlivů), která současně slouží k posílení očekávaných pozitivních vlivů koncepte na životní prostředí, veřejné zdraví a lokality soustavy NATURA 2000. Všechna zbývající opatření určená k minimalizaci možných negativních vlivů, resp. posílení potenciálních pozitivních vlivů SP SZP byla zahrnuta do tohoto stanoviska v podobě jeho požadavků stanovených níže. V návaznosti na vše výše uvedené je předpokládáno, že Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023 – 2027 pro Českou republiku bude mít převážně potenciální mírný pozitivní vliv na životní prostředí a veřejné zdraví. Neschválení SP SZP, resp. zachování stávajících podmínek nastavení SZP, by v porovnání s předkládaným návrhem SP SZP bylo horší alternativou z hlediska životního prostředí.

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný úřad podle ustanovení § 21 písm. d) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na základě upraveného návrhu koncepte včetně upraveného vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, vyjádření k němu podaných a vypořádání všech obdržených vyjádření vydává postupem dle ustanovení § 10g tohoto zákona z hlediska přijatelnosti vlivů na životní prostředí:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023 – 2027 pro Českou republiku“

a stanoví podle ustanovení § 10g odst. 2 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí následující požadavky, kterými budou zároveň zajištěny minimální možné dopady realizace koncepce, resp. posíleny potenciální pozitivní vlivy koncepce na životní prostředí, veřejné zdraví a lokality soustavy NATURA 2000.

Část A – Požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí:

A.1 Navrhovaná opatření s vazbou k DZES:

Všechna níže uvedená navržená opatření k DZES zapracovat do návrhu koncepce (do *Shrnutí postupů v zemědělském podniku*, respektive do *Vysvětlení příspěvku k tomu, jak dosáhnout hlavního cíle příslušného standardu DZES*) před jejím schválením, vyjma opatření k DZES 2, kde je postup upřesněn jinak.

DZES 1: Zachovávání trvalých travních porostů na základě poměru trvalých travních porostů k zemědělské ploše na celostátní, regionální, subregionální, skupinové úrovni nebo úrovni hospodářství ve srovnání s referenčním rokem 2018. Maximální pokles o 5 % ve srovnání s referenčním rokem.

1. Vzhledem k stávající nevyhovující kvalitě velké části povrchových i podzemních vod doplnit mezi environmentálně citlivé plochy pozemky nacházející se v ochranných pásmech vodních zdrojů, v infiltračních oblastech, do 25 metrů od vodního útvaru a pozemky, na kterých se nachází dráha soustředěného odtoku.

DZES 2: Ochrana mokřadů a rašelinišť

Navržená opatření pro DZES 2 zapracovat do textu SP SZP po skončení aktuálního projektu, jehož výstupem má být definice těchto typů půd a návrh faremních postupů.

2. Důsledná ochrana přirozených rašelinišť a mokřadů: zákaz odvodňování, zákaz zornění.
3. Seč trvalých travních porostů v mokřadech pouze technikou nepoškozující půdu.
4. Ochranné pásmo okolo mokřadů bez aplikace přípravků na ochranu rostlin a hnojiv.

5. U mokřadů vzniklých poruchou odvodňovacích zařízení musí být postup koordinován s příslušným orgánem ochrany přírody, aby se předešlo případným negativním zásahům do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů.

DZES 4: Zřizování ochranných pásů podél vodních toků

6. Vzhledem ke stávajícímu zatížení povrchových vod zejména dusičnany a pesticidy ze zemědělské činnosti rozšířit ochranné pásy podél vodních toků. Za zcela minimální je považováno vymezení ochranných pásů nehnojené půdy bez použití pesticidů o šířce nejméně 3 m od hranice dílu půdního bloku, která leží do 3 m od břehové čáry. Za optimální je považováno vymezení ochranných pásů nehnojené půdy bez použití pesticidů o šířce 6 m od hranice dílu půdního bloku, která leží do 6 m od břehové čáry. Na tento požadavek přímo navazuje požadavek celofaremní ekoplatby, kde je pro kulturu R stanovena povinnost vymezení ochranného pásu stejné šíře, ale bez zemědělské produkce a se zapojeným rostlinným krytem a zapojeným kořenovým systémem.

DZES 8: Minimální podíl orné půdy věnované neproduktivním plochám a prvkům a na celé zemědělské ploše, zachování krajinných prvků a zákaz kácení živých plotů a stromů v období hnízdění a odchovu ptáků

7. Zvýšit podíl plochy ochranných pásů, úhorů a krajinných prvků (tedy mimo plochy plodin vázajících dusík a meziplodiny) minimálně na 5 % v posledním roce období v DZES a přiměřeně navyšovat rovněž v nadstavbových titulech (navýšení navrhopat progresivně, aby měli hospodáři možnost přizpůsobit plány a nedošlo ke skokovému zvýšení v současné nestabilní situaci. Zvýšení je vnímáno jako nutné, aby bylo možné přiblížit se cíli 10 % hodnotných neproduktivních ploch v roce 2030, stanoveném ve *Strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 – Navrácení přírody do našeho života*).

A.2 Navrhovaná opatření s vazbou na intervence podporované z EZZF:

Režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba

8. Stanovit vyšší minimální rozlohu neproduktivních prvků, které připadají na krajinné prvky, úhory a ochranné pásy, a to alespoň o 1 p. b. (procentní bod) nad požadavek DZES v obou stupních. (Zpracovat do podmínek způsobilosti dané intervence v návrhu koncepce.)
9. Povinnost ponechávat neposečené plochy u kultur T stanovit již od DPB velikosti 10 ha na začátku období, 8 ha v posledních 2 letech období. Opatření je stanoveno v souladu s opatřením navrhovaným pro intervenci *AEKO Ošetřování extensivních travních porostů*. (Zpracovat do podmínek způsobilosti dané intervence v návrhu koncepce.)
10. Umožnit ponechání neposečených ploch až do následujícího roku. (Zpracovat do podmínek způsobilosti dané intervence v návrhu koncepce.)
11. Doporučit v metodické příručce k AEKO rozfázování seče na sousedících DPB, případně v rámci velkých DPB do dvou termínů s časovým odstupem (např. 1 měsíc).

12. Podmínit obnovu a přívěv trvalých travních porostů souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody ve všech environmentálně citlivých plochách včetně luk zařazených pod intervencemi AEKO a *Ekologické zemědělství* přispívajících biodiverzitě, resp. vymezených v registru půdy LPIS jako *Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené, Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené, Horské a suchomilné louky hnojené, Horské a suchomilné louky nehnojené, Trvale podmáčené a rašelinné louky, Ochrana chřástala polního, Ochrana modrásků, Suché stepní trávníky a vřesoviště a Málo úživné pastviny, Druhově bohaté pastviny*. (Zpracovat do podmínek způsobilosti dané intervence v návrhu koncepce.)

Intervence v sektoru včelařství

13. Zvyšování počtu včelstev podporovat pouze v oblastech s jejich podprůměrným počtem. Podpora stávajících včelstev tím není omezená. (Zpracovat do podmínek způsobilosti dané intervence v návrhu koncepce.)
14. V rámci poradenství a školení zařadit téma vlivu chovu včel na volně žijící opylovače s cílem vést včelaře k odpovědnému rozhodování o počtech a umístění včelstev ve vztahu k ostatním opylovačům. (Zpracovat do popisu intervence v návrhu koncepce.)

A.3 Navrhovaná opatření s vazbou na intervence podporované z EZFRV:

Technologické investice v lesním hospodářství

15. Podporovat pouze investice do technologií šetrných k půdě. Upřednostnit technologie umožňující výběrovou těžbu a další technologie umožňující šetrné hospodaření před technologiemi vhodnými především k holosečnému hospodaření. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele*.)

Investice do lesnické infrastruktury

16. Podporovat optimálně technicky řešené projekty. Zejména nově budované cesty musí být dostatečně odůvodněné. Konkrétní umístění je třeba zvolit s ohledem na přírodní hodnoty v dotčeném území. Totéž platí i pro sklady dřeva. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele*.)
17. K minimalizaci rizika negativních vlivů podmínit přidělení podpory na investice do lesních cest doložením souladu záměru s příslušným oblastním plánem rozvoje lesa (OPRL). Posoudit vlivy na úrovni konkrétních projektů. Podporovat pouze projekty, které nebudou zhoršovat odtokové poměry v dotčeném území a míru eroze lesní půdy. Podporovat pouze takové projekty, u nichž dojde v důsledku úprav systému lesních cest oproti dřívějšímu stavu ke zpomalení odtoku vody a snížení odnosu splavenin. Posouzení vlivů na odtokové poměry by mělo být součástí souhlasného stanoviska MŽP k projektu. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele*.)
18. Eliminovat, případně kompenzovat potenciální negativní vlivy na vodní režim a další vlivy na přírodní hodnoty. Spíše než odvedení vody do zasakovacích jímek s kolmými či příkrými

vstupy, které mohou být rizikové pro živočichy, nebo do vodních toků preferovat propustné povrchy, zasakovací tůně, příkopy, průlehy apod. Upřednostnit šetrné technické provedení. Snížení negativních vlivů cest na vodní režim zahrnout do projektů na opravy stávajících cest. Splnění podmínek by mělo být součástí souhlasného stanoviska MŽP k projektu. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele.*)

19. V ZCHÚ a lokalitách soustavy NATURA 2000 a v jejich okolí eliminovat riziko kontaminace vody a půdy pesticidy používanými k ošetření skladovaného dřeva vhodným technickým provedením skladů dřeva. Splnění podmínky by mělo být zajištěno především zákonnými postupy (hodnocení podle § 45i a § 67 zákona o ochraně přírody a krajiny) a potvrzeno souhlasným stanoviskem MŽP k projektu. Minimálně na úrovni doporučení pro příjemce (optimálně začlenit do provozního řádu skladu nebo obdobného dokumentu) uvést ošetřování skladovaného dřeva způsoby šetrnými k živočichům. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele.*)

Založení agrolesnického systému

20. V případě realizace v ZCHÚ nebo lokalitách soustavy NATURA 2000 musí žadatel doložit souhlas příslušného orgánu ochrany přírody, aby se předešlo poškození citlivých stanovišť a nežádoucím zásahům do krajiny. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele.*)

Investice do obnovy kalamitních ploch

21. Zejména v ZCHÚ, ale i ve volné krajině, přednostně podporovat projekty směřující k přirozené prostorové a věkové struktuře, např. využívající ve větší míře přípravné dřeviny. Vyloučit aplikace chemických látek s negativním dopadem na biodiverzitu. V místech, kde je to možné, alespoň částečně využít přirozenou obnovu. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele.*)

Opatření společné pro intervence *Investice do obnovy kalamitních ploch, Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin a Přeměna porostů náhradních dřevin*

22. V místech výskytu tetřevovitých ptáků (tetřívek obecný, tetřev hlušec, jeřábek lesní) včetně PO, kde je některý z těchto druhů předmětem ochrany, upřednostnit dřevěné oplocenky. V případě oplocenek z pletiva zajistit jejich viditelnost, např. vplétáním pásů pogumované syntetické textilie po celém obvodu minimálně ve dvou výškách a zviditelněním horního okraje, příčnými břevny v několika výškách, barevnou plastovou sítí nebo šikmými latěmi. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele.*)

AEKO *Zatravňování orné půdy*

23. Posun termínu první seče umožnit v jednotlivých odůvodněných případech se souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody. (Zpracovat do doplňkových podmínek v návrhu koncepce.)

24. Aplikaci hnojiva před založením trvalého travního porostu provádět v množství odpovídajícím aktuálním podmínkám a použíté travní směsi. Půdy již bohaté na dusík nepřihnojovat. (Zpracovat do doplňkových podmínek této intervence, popřípadě do metodické příručky k AEKO.)

AEKO Meziplodiny

25. Vzhledem k možnému hnízdění ptáků uvést v metodické příručce k AEKO zapravení meziploidy do půdy v termínu do 31. 3.

Pozemkové úpravy

26. Navrhovat pozemkové úpravy v souladu s platnými plány povodí (resp. s ohledem na opatření uvedená v příslušném programu opatření) a plány pro zvládání povodňových rizik a platnými strategiemi adaptace na změnu klimatu. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele*.)
27. V případě realizace vodohospodářských opatření upřednostnit obnovu přirozeného vodního režimu a přírodě blízká opatření před technickými řešeními s potenciálním negativním vlivem na přírodu a krajinu. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele*.)
28. Opatření ke zpřístupnění zemědělských a lesních pozemků nesmí vést k narušení vodního režimu, naopak by měla být spojena s prvky podporujícími biodiverzitu, ekologickou stabilitu a obnovu vodního režimu. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele*.)

AEKO Podpora biodiverzity na orné půdě

29. Do metodické příručky k AEKO uvést z důvodu ochrany hmyzu a ptáků v době rozmnožování následující:
- a) optimální termín pro zapravení biopásů do 30. 4.,
 - b) rozfázovat seč biopásů v rámci DPB nebo na sousedních DPB do dvou termínů s odstupem minimálně 1 měsíc (podle vývoje vegetace – seč druhé části provádět až po nakvetení dříve posečené části),
 - c) seč nebo mulčování nektarodárného biopásu provádět po 30. 6., optimálně ještě později.

Přeměna porostů náhradních dřevin

30. Projekty realizované v Krušných horách musí být v souladu se SDO pro tyto oblasti a s dalšími schválenými koncepčními materiály zabývajícími se ochranou tetřívka obecného v Krušných horách, konkrétně jde např. o odbornou studii *Opatření na podporu populace tetřívka obecného v Krušných horách* (https://www.mzp.cz/cz/revitalizace_krusnych_hor). Obdobně v případě realizace v jiných PO (především PO Jizerské hory), EVL a ZCHÚ musí být projekty v souladu s plánem péče daného území, SDO a jinými platnými dokumenty. Potvrzení souladu s ochranou tetřívka obecného a dalšími cíli ochrany dotčených ZCHÚ musí

být součástí souhlasného stanoviska MŽP k projektu. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele* a do formuláře pro standardizované stanovisko MŽP.)

31. Upřednostnit projekty směřující k vhodné věkové struktuře. Založený porost musí mít rovněž vhodné druhové složení, tj. geograficky původní, stanovištně přirozené nebo klimaticky vhodné dřeviny. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele*.)
32. Povolit použití pouze těch přípravků, které v *Registru přípravků na ochranu rostlin* (dostupném na <https://eagri.cz/public/app/eagriapp/POR/>) nejsou vyloučeny z ochranného pásma podzemních a/nebo povrchových vod. (Zpracovat do podmínek způsobilosti dané intervence, popř. do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele*.)

Část B – Požadavky z hlediska vlivů na lokality soustavy NATURA 2000:

B.1 Navrhovaná opatření s vazbou k DZES:

DZES 2: Ochrana mokřadů a rašelinišť

33. V EVL a PO, ve kterých jsou předmětem ochrany druhy a habitaty vázané na rašeliniště a mokřady, musí být veškeré tyto plochy chráněné proti zásahům ovlivňujícím vodní režim a dalším významným zásahům. Rovněž musí být chráněny proti pronikání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, což je možné zajistit např. stanovením ochranného pásma. Podmínky, které budou v SP SZP stanoveny, musí zajistit dostatečnou ochranu mokřadů a rašelinišť v EVL a PO. (Zpracovat do SP SZP po skončení aktuálního projektu, jehož cílem je návrh DZES 2.)

B.2 Navrhovaná opatření s vazbou na intervence podporované z EZFRV:

AEKO Zatrávňování orné půdy

34. V EVL provádět aplikaci hnojiva před založením trvalého travního porostu v množství odpovídajícím aktuálním podmínkám a použité travní směsi. Půdy již bohaté na dusík nepřihnojovat. (Zpracovat do doplňkových podmínek v návrhu koncepce, popřípadě do metodické příručky k AEKO.)

AEKO Podpora biodiverzity na orné půdě

35. V PO, kde je předmětem ochrany chřástal polní, musí být zapravení biopásů provedeno do 30. 4. (Zpracovat do podmínek způsobilosti dané intervence.)
36. Seč biopásů je vhodná až od 15. 8. (Uvést v metodické příručce k AEKO.)

Technologické investice v lesním hospodářství

37. Podporovat pouze investice do technologií šetrných k půdě a umožňujících výběrovou těžbu, podporovat technologie umožňující šetrné hospodaření a investice, které povedou ke zmírnění potenciálních negativních vlivů hospodaření oproti stávajícímu stavu. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele*.)

Investice do lesnické infrastruktury

38. V EVL a PO musí být projekty plánovány a realizovány s ohledem na předměty ochrany, tedy je nutné minimalizovat přímé zásahy do chráněných stanovišť a do biotopů druhových předmětů ochrany. Vyloučit potenciální negativní vliv na vodní režim v místě výskytu předmětů ochrany. Budování skladů dřeva v EVL a bezprostřední blízkosti EVL, kde jsou předmětem ochrany brouci vázaní na dřevo, je nežádoucí. Projekty musí být posouzeny z hlediska jejich vlivu na EVL a PO v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny; bez doložení neexistence významných negativních vlivů a bez důsledného uplatnění zmírňujících opatření v případě mírně negativních vlivů není možné projekty v EVL a PO a v jejich blízkosti podpořit. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele.*)

Investice do obnovy kalamitních ploch

39. V případě realizace projektu v EVL či PO musí být jednoznačně doložen soulad s plánem péče, resp. s SDO. Plošné odstraňování poškozených porostů, pokud se jedná o předmět ochrany dané EVL, je možné jen se souhlasným stanoviskem příslušného orgánu ochrany přírody. Bez souhlasného stanoviska příslušného orgánu ochrany přírody rovněž není možná aplikace chemických látek a další zásahy s potenciálním negativním dopadem na biodiverzitu. Obnovované plochy mají směřovat k přirozené druhové, věkové a prostorové struktuře. Je vhodné ve větší míře využít přípravné dřeviny. Tam, kde je to možné, alespoň částečně využít přirozenou obnovu. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele.*)

Přeměna porostů náhradních dřevin

40. Projekty na území PO a v jejich bezprostředním okolí musí být v souladu s SDO těchto PO. V případě realizace projektů v Krušných horách je nutné zajistit soulad s výsledky odborné studie *Opatření na podporu populace tetřívka obecného v Krušných horách* (https://www.mzp.cz/cz/revitalizace_krusnych_hor), a to nejen v PO, ale i v ostatních částech Krušných hor, neboť tamní populace tetřívka obecného je propojená a významný úbytek vhodného biotopu mimo vlastní PO by měl negativní dopad na tento druh i na PO na druhé straně státních hranic (na území Německa). Zejména jde o druhové složení cílových porostů v místech výskytu tetřívka obecného s vysokým podílem břízy a směsí smrku ztepilého, břízy pýřité, břízy karpatské, jeřábu ptačího, vrby jívy, vrby ušaté, olše šedé, popř. borovice rašelinné a neměla by být opomíjena potřeba ponechání nezalesněných míst. Porosty musí být v místech výskytu tetřívka obecného velmi rozvolněné, v klíčových oblastech se zakmeněním jen do 0,05. Zásadní vliv mají tzv. tetřívčí centra (viz zmíněnou odbornou studii), která jsou pro přežití druhu klíčová – jejich vymezení a návrh opatření byl s vlastníky během přípravy dané studie projednán. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele* a do formuláře pro standardizované stanovisko MŽP.)

41. Projekty nesmí být v rozporu s předpokládanou revitalizací rašelinišť, pramenišť a dalších přirozeně podmáčených ploch. Respektovány musí být předměty ochrany EVL. (Zpracovat do národních prováděcích předpisů – *Pravidel pro žadatele.*)

Část C – Obecný požadavek:

42. Zohlednit indikátory (kritéria) pro výběr projektů (uvedené v kapitole 11 vyhodnocení SEA) v rámci implementace intervencí SP SZP, v nichž se uplatňuje mechanismus výběru na základě zpracovaných žádostí zahrnujících dokumentaci konkrétních investičních projektů, popřípadě použít tyto indikátory v jiné formě nebo jiným způsobem v souladu se zavedenou praxí postupu výběru projektů.

Ministerstvo životního prostředí rovněž upozorňuje na zákonná ustanovení, která je nutné legitimně zohlednit:

Zajistit a zveřejnit opatření pro sledování a rozbor vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví dle ustanovení § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Sledovat vývoj kvality životního prostředí v dotčeném území na základě monitorovacích indikátorů uvedených v kapitole 9 vyhodnocení SEA. V případě zjištění významných negativních vlivů na životní prostředí či veřejné zdraví provádět průběžnou aktualizaci této koncepce a dodržovat další povinnosti vyplývající z výše uvedeného ustanovení.

Předkladatel zveřejní na svých internetových stránkách vypořádání veškerých obdržených vyjádření a připomínek, a to jak k návrhu koncepce, tak i k vyhodnocení SEA, a zveřejní schválenou koncepci. Dále zpracuje prohlášení dle ustanovení § 10g odst. 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a též jej zveřejní.

Toto stanovisko není závazným stanoviskem ani rozhodnutím vydaným ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat.

Mgr. Evžen Doležal

ředitel odboru posuzování vlivů
na životní prostředí a integrované
prevence
podepsáno elektronicky

Přílohy

Příloha č. 1 – Seznam intervencí SP SZP členěný dle jednotlivých specifických cílů

Příloha č. 2 – Vypořádání vyjádření k návrhu koncepce